

KATAKIN KO NAN WONAKE KOJELA

nan Ro Jemen im Jinen kab Ri jikuul ro
lumin kajojo ro ewor ibbeir Utamwe in Kojerbal Jelalokjen im Kien an Awaii im Kakien ko¹

April 2020

This document is available electronically at:

<http://www.hawaiipublicschools.org/TeachingAndLearning/SpecializedPrograms/SpecialEducation/Pages/Rights.aspx>

RS 20-1125, April 2020 (Rev. of RS 19-1280)

¹Based on the U.S. Department of Education's Model Form: Procedural Safeguards Notice

Katak Jen August 2011

Kajojo ro ewor ibbeir Utamwe Jelalokjen In Jerbal (IDEA), lolap in Kien eo, im Hawaii kien im kakien ko (Hawaii im Tel ko an Kien, Taitol 8, Jepta 60, Karok eo juon eo Anemkwoj Jimwe Aolep Jelalokjen nan juon Rijikuul ibben juon eo Eutamwe) kajjitok ko ikijen jelalokjen an rijikuul ibben utamwe, ejelet jikuul ko nan keboj iok, jemen-jinen an rijikuul eo ibben juon riutamwe, ibben juon kojela ekotbuj juon men eo ej kobra komelele ko an katak ko ikijen kejbarok eo ebellok iumin IDEA im U.S. Ra an Jelalokjen kakien ko, im Hawaii kien im kakien ko (HAR §8-60-59). Juon kape an kojela enaj letok nan iok wot juon alen ilo juon jikuul yio, ijelokin bwe juon kape en maron bar lewoj nan iok: (1) ilonin juon konan ak kajjitok eo am nan kajjitok ko; (2) ilonin pepa in kamol an Aelon eo mokta ej abnono (iumin 34 CFR §§300.151 nan 300.153 im HAR §8-60-52 nan 8-60-54) im ilonin pepa in kamol an am mokta jen ien lemanlok akwel ko (iumin 34 CFR §300.507 im HAR §8-60-61) ilo juon jikuul yio; (3) ne juon konan ej komon nan bok juon katak jermal eo ej jumae ajiri eo nejim bwe kabukot juon oktak an ien kakilen; im (4) ilonin am kajjitok [34 CFR §300.504(a) im HAR §8-60-59(a)].

Katak kein rej wonake kojela edrelon juon melele eo elap an aolep an katak wonake ebellok iumin:

34 CFR §300.148 and HAR §8-60-27 (kajojo ro emoj likit ir an juon rijikuul ilo juon jikuul in kabun ilo wonen ko relap),

34 CFR §§300.151 nan 300.153 im §§8-60-52 nan 8-60-54 (Aelon eo ej akwel kin katak),

34 CFR §300.300 im HAR §8-60-31 (jemen-jinen im melim),

34 CFR §§300.502 im 300.503 im HAR §§8-60-44 nan 8-60-57 (Jenolokin Jelalokjen ilo Kajjitok) im HAR §8-60-58 (jinoin jeje ilo kojela),

34 CFR §§300.505 nan 300.518 im HAR §§8-60-60 nan 8-60-72 (jet katak in wonake),

34 CFR §§300.530 nan 300.536 im HAR §§8-60-75 nan 8-60-81 (katak in kein kamol), im

34 CFR §§300.610 nan 300.625 im HAR §8-60-84 (ittino ko an melele).

Lajrak eo an Wawein kein

Aolep Melele	1
Jinoi Jeje Kojela	1
Kajin eo am---Melele ko	Error! Bookmark not defined.
Jemen-Jinen Melim—Komelele ko	2
Jemen-Jinen Melim	2
Jenolok in Jelalokjen Kajjitok.....	5
Ittino an Enan kein	7
Melele ko	7
Make Kamol	7
Kojela nan Jemen-Jinen.....	7
Drelon ilo Jimwe	8
Kane ilo an Drelon.....	8
Kane ilo an Lonlok Jen Juon Rijikuul.....	8
Lajrak eo an Wawein im Enan eo an Melele	9
Wonen ko	Error! Bookmark not defined.
Kon eo an kein Kane ilo Jemen-Jinen Kajjitok	9
Maron nan juon ien Ronjake	9
Ronjake in kein kamol ko	9
Tobrak eo an Ronjake	10
Melim Nan Kilok an Make Kalikar Melele	10
Wonake ko	10
Kojorran an Melele	11
Aelon eo kin Abnono im Pepa ko	12
Oktak ko ikotan Pepa ko nan len Bok Manlok im Ronjake ko im nan Aelon eo ej Abnono ko	12
Kakajiriri an Aelon eo ewor Abnono ko kin Pepa kein	12
Men ko redrik ilo Aelon eo ej Abnono kin Pepa kein	13
Kwalok juon Aelon an Abnono	14
len Bokmantak Abnono kin Pepa ko	15
Komon juon len Bokmantak Abnono	15
len Bokmantak Abnono	15
Kol ko nan Komone	17
Maron in Kenan	Error! Bookmark not defined.
Kakien in Bokmanlok.....	18
Ronjake ko ion len Bokmanlok Abnono	21
Juon len Bokmanlok kein Ronjake	21
Ronjak Jimwe ko	22
Ronjake Kalet ko	23

Kajjitok ko Error! Bookmark not defined.
 Ien kojemlok an Kalet kein; Kajjitok; Men ko nan Etale 24
 Ran ko im Tokjen an Ronjake im Etal ko..... 24
 Aolep Jerbal ko, Ekoba Ien eo Ej nan Komone Jerbal ko..... 25
 Rijikuul eo emoj likiti nan ne ien bokmantak akwelap im Ronjake rej bed wot 26
 Wonen Ro ilo jikin Ekajet..... 26

Pepa ko Ne Katak ko Rijikuul ri ibben Ri Utamwe 28
 Maron ko an Jikuul ko Make..... 28
 Oktak ko an men ko rej bok jikier kinke an Katak ko rej Kamakit 31
 Kwalok Jikin eo 31
 Kajjitokin..... **Error! Bookmark not defined.**
 Likit na ilo Jikin ilo ien Kajjitok 32
 Kejbarok Rijikuul ejab kijor in bellokok nan Jipejel Jelalokjen im Mottan Jiban ko 33
 Ba lok nan im Jerbal jen Kien eo Kakol im Ra eo an Jikin Ekajet Maron ko..... 34

**Men ko Rejelet nan Juon men emoj likit jen Jemen-Jinen an Rijikuul ilo Jikuul in
 Jikuul ilo Aolep Wonen ko 35**
 Aolep..... **Error! Bookmark not defined.**

Emakit eo jen Jimwe..... 39

AOLEP ENAN KO**JINOIN JEJE KOJELA****34 CFR §300.503**

HAR §8-60-58

Kojela

Ilo Awaii Ra eo Jelalokjen (Ra) en lewoj nan iok kojela ilo pepa (keboj iok jet melele ko ilo jeje), iloan juon un eo elap ien mokta jene:

1. Kabilok nan kebellok ak nan ukot kein kamol ko, kajjitok, ak ia eo jela eo an ajiri eo nejim, ak jekjek ko an anemkwoj in jelalokjen ibben aolep ro ewor air jela (FAPE) nan ajiri eo nejim; **ak**
2. Jab maron nan kebellok ak nan ukot kein kamol ko, kajjitok, ak jelalokjen ikijen ia eo ajiri ebed ie, ak jekjek an FAPE nan ajiri eo nejim

Lajrak eo an kojela kein

Jeje ilo kojela ren maron:

1. Kwalok kin jermal ko an Ra eo ne rej boke ak jab konan nan boke;
2. Komeleleiki etke Ra eo ej bok bwe en mweien ak jab konan nan boke jermal eo;
3. Kwalok kajojo katak ko, uak kajjitok ko, bok melele, ak enaniki Ra eo ejerbal ilo komon bebe nan boke ak jab kin jermal eo;
4. Ejelet juon melim nan ad maron kejbaroke iumin katak ko ilo wonake ilo kamelim ilo Part B an Kajojo ibben Ro rejab maron ilo Jelalokjen ilo Jermal (IDEA) im Awaii kien im kakien nan ro ejenolak jela eo ibbeir (HAR 8-60), im elane kojela eo ejab nan an mokta kotlok nan kajjitokin, meleen jen eo ej anak eo HAR §8-60-59 (katak in jermal ilo kojela) remaron bar drebiji;
5. Ejelet men ko jet nan kwe nan tobare nan jiban ilo komeleleiki Part B an IDEA im jekjek eo an HAR 8-60.
6. Kwalok jaldrewot men ko nan oktak ko nan ajiri eo an Kajojo Jelalokjen ilo bar jet Wawein (IEP) Tiim eo ej komonmon im un eo bwe ren maron oktak rar jako; **im**
7. Keboj juon kein kemelele an jet un ko bwe Ra eo en boke ak jab boke jermal eo.

Kojela ilo komeleleiki kajin ko

Kojela eo ej aikuij:

1. Jeje ilo kajin ko nan aer melele nan aolep; **im**
2. Keboje ilo kajin eo am ak wawein ko jet ilo an kein jermal an mejatoto maron jermal, ne ejab maron walok jab nan uata nan komon ak ko eirlok wot.

Ne kajin eo am ilo lal eo ak kein jermal ko jet ejab maron juon erom juon kein jeje, Ra eo emaron kwalok nan:

1. Kojela in me ej ukok nan kwe ilo nan ak jen jet melele ko ilo kajin eo am make ak bar jet kein jermal in kenan ko;

2. Kwo melele kin men ko rej kojela kake; **im**
3. Ewor jeje in kamol bwe en maron jelete ilo perakorap 1 im 2 emoj an walok.

KAJIN EO AM - MELELE

34 CFR §300.29**HAR §8-60-2**

Kajin eo am, kojobale nan kajojo ro ewor jidrik aer jela kajin pelle, melemen lajrakin:

1. Kajin eo ekin jermal jen armij eo, ak, ilo wawein an rijikuul, kajin eo ej jermal jen jemen im jinen rijikuul ro otemjej;
2. Ilo aolep ellajrak in bok melele ibben juon rijikuul (ijelokin kajjitok eo an rijikuul), kajin eo ej jermal jen rijikuul iloan mweo ak jikin katak eo ilo melan eo an.

Bwe juon armij eo ejab ronlokjen ak ebilo, ak nan juon armij eo ejab jela jeje, kein jermal ko nan armij eo ej kojobale (einwot kwalok kakalle, jet wawein jeje, ak ilo nan wot).

MELIM EO JEN JEMEN IM JINEN – MELELE KO

34 CFR §300.9**HAR §8-60-2*****Melim eo im melele***

1. Kwo jela ke ilo kajin eo am ak kein jermal in kenan ko jet (einwot in nan ilo pa ko, jet wawein jeje ko, ak kein kenan ko) an aolep melele ikijen men ko rej bok jikier bwe men eo kwoj lelok melim.
2. Kwo melele im erra ilo jeje nan jermal, im melim eo ej komeleleiki bwe en jermal im kalajrak ilo nan ko ilo pepa (ne jabdrewot) that will be released and to whom; **im**
3. Kwo melele bwe melim ej kwe make im bwe kwon maron wotlok melim eo am jabdrewot ien.

Ne kwoj lemnak nan joloke (wotlok) melim eo elikin an ajiri eo nejim eo emoj an jino bok jipejel in jelalokjen im motan jiban ko, kwo maron komone ilo jeje. Ilo an jako melim eo am ejab maron walok (jako) an jermal bwe walok elikin am lelok melim botab mokta jen am joloke. Ilo kakobaba, jikuul eo ejab kwalok nan komon oktak (ukote) ajiri eo nejim ilo pepa in jelalokjen ko an nan kamakit jabdrewot kein kamol ko ajiri eo ej bok jen jipejel jelalokjen im mottan wot jiban ko elikin an jako melim eo am.

JEMEN IM JINEN MELIM

34 CFR §300.300**HAR §8-60-31*****Melim nan jino kajjitok***

Ra eo ejab maron kwalok an mokta kajjitok nan ajiri ro nan kwalok elane ajiri eo emelim iumin Part B an IDEA nan bok jipejel jelalokjen im ej mottanlok jiban ilo ejelok an mokta kein keboje jen kwe ibben men eo mokta kwoj jeiki ilo kojela (PWN) an kawappen im drebij wot melim eo

(ne pepa in tej rej komelet einwot ej mottan wot eo an kajjitok kein) einwot komeleleiki iumin ***Jinoin Jeje ilo Kojela im Jemen im Jinen Melim.***

Ra eo emaron komon elon un ko rejelet nan likit am melele ilo melim mokta jen kajjitokin ko nan kalet elane ajiri eo ej juon rijikuul eo ewor an utamwe.

Melim eo am jino kajjitok ejab melemen bwe kwomaron bar lelok am melim nan jikuul nan jino keboj jipejel jelalokjen im mottan wot jiban nan ajiri eo.

Ra eo emaron jab jermal abnono eo am nan melim nan juon jiban ak makitkit eo mottan wot nan jino kajjitok einwot juon bedbed nan kinaklok kwe ak ajiri eo nejim jabdrewot jiban ko, wonen, ak makitkit, elane jabdrewot Part B edrelon ilo an IDEA komaron ra eo bwe en komone.

Ne ajiri eo nejim ej dreton ilo publik jikuul ak kwoj bukote nan dreton ajiri eo nejim ilo juon publik jikuul im kwoj makoko nan keboj melim ak jab konan nan uak nan juon ien nan keboj melim bwe an juon kajjitok, ra eo emaron, botab ejab aikuij nan, bukot nan manit an juon kajjitok an ajiri jen kojerbal IDEA kon ko ak ien lekmanlok iakwellel ko, kakien ko ilo kwelok, im men eo ien lemanlok im keronlokjen menin kein. Ra eo eban rube men ko nan an bed ijo, kalikar im kajjitokin ajiri eo nejim ne ejab maron lor juon kajjitok an ajiri eo nejum ilo kain jekjekin.

Jipejel kakien nan jino kajjitok an juon jikin an Aelon eo

Jikin eo an ilo Aelon eo, einwot jerba in IDEA & HAR 8-60, melemen juon rijikuul eo me, einwot komelet jen Aelon eo ia eo rijikuul eo jokwe ie, ej:

1. Juon ajiri eo kien ej boke im lale;
2. Ejelet juon jikin am aelon eo iumin kien eo an lal eo; **ak**
3. Ilo pepa ko an kien kejbarok eo an publik ajiri ijoko rej boke eddo in ajiri.

Ewor juon wot men eo kwoj aikuij jela ka. *Melan eo an Lal* ejab jelet juon ajiri eo emoj boke me emaron jet ro rej lale ajiri ro an kien eo me ej kwalok melele eo an *jemen im jinen* einwot jermal in IDEA im HAR 8-60.

Ne juon rijikuul ej juon menin lelok an Kien eo im ejab jokwe ibben laddrik/leddrik jemen-jinen.

Ra eo ejab aikuij melim jen jemen-jinen nan juon kajjitok nan an walok ne rijikuul ej juon rijikuul ben juon utamwe ne:

1. Einwot jet un ko rejelet nan komone einwot, Ra ejab maron bukot jemen-jinen rijikuul;
2. Jimwe eo an jemen-jinen emaron jako ilo ekkar ibben Awaii kien; **ak**
3. Ri Ekajet emaron kalet jimwe eo nan make jelalokjen in ekalel nan kajojo jet ian jemen-jinen im bwe kajojo en keboj melim nan juon ijinoim kajjitok.

Jemen-Jinen melim nan jiban

Ra eo emaron likit am melemen melim mokta keboj jipejel jelalokjen im mottan jiban ko nan ajiri eo nejim nan men eo jinoin.

Ra eo emaron komon un ko rejelet nan likit am melemen melim mokta keboj jipejel jelalokjen im mottan jiban nan ajiri eo nejim nan ien eo muktata.

Elane kwojab maron uake nan juon ien eo renaj kir nan keboj am melim nan ajiri nan bok jipejel jelalokjen im mottan jiban ko nan men eo mokta, ak elane kwojab konan nan lelok einwot komelim ak karumwijlok (joloke) melim eo am ilo jeje, Ra eo emaron jab katakin wonake (i.e., konono mol, ien eo ejimwe akwel, kakien in kwelok, ak juon ien jake manlok ien ronjake ko) ilo karok nan drebij konan eo ak juon kien bwe jipejel jelalokjen im mottan jiban (itok jen ro rej eddo in ajiri ilo IEP Team) ej maron bojak nan ajiri eo nejum ilo ejelok melim.

Ne kwo makoko nan lelok am melim nan ajiri eo nejum nan bok jipejel jelalokjen im mottan jiban nane mokta, ak elane kwojab uak nan juon kir nan bojak einwot melim ak karumwijlok (jolak) am melim ilo jeje im Ra eo ejab bojak nan ajiri eo ibben jipejel jelalokjen im mottan jiban eo me ejelet melim eo am, Ra eo:

1. Ejab ilo kokkure eo an menin aikuij nan komon FAPE bwe en wor nan ajiri eo bwe ejako nan keboj jiban ko nan ajiri ro nejum; **im**
2. Ejab aikuij bwe en juon IEP kwelok ak ejake juon IEP nan ajiri eo nan jipejel im mottan jiban bwe ej nan melim eo ear aikuij.

Ne kwo makoko (jolak) melim eo am ilo jeje kin jabdrewot un elikin an ajiri ej mokta bojakin jipejel jelalokjen im mottan jiban ko, inem Ra eo emaron jab wonmanlok nan keboje einwot jiban, botab emaron bojak iok ibben PWN, einwot an walok iumin nan en ilon **Jinojn Jejejn Kojela**, mokta jen an jemlok jiban ko.

Jemen-Jinen melim nan bar kajjitok

Ra eo emaron bar likit am enan in melim mokta ej bar kajjitokin ajiri eo nejim, ijo wot ke Ra eo emaron kwalok bwe:

1. Ej bok un ko rellap ilon nan likit am melim ibben kajjitok ko an ajiri eo nejim; **im**
2. Kwar jab uak.

Ne kwojab konan melim nan am etale kajjitok an ro nejim, Ra eo emaron, botab ejab aikuij nan, lor kajjitok ko an ajiri ro nejim jen kojerbale wawein ko jet, ien lemanlok abnono ko, komon bebe, im jekjek ko ekar nan ien ronjake ko men kein nan loe jen am ella jen melim eo nan an ajiri eo bar kajjitok. Einwot ibben jet kajjitok, Ra eo ejab maron kojorrnan juon muri iumin Part B eo an IDEA ne ej jako nan lor bar kajjitok kein ilo ial in ko rejimwe.

Pepa ko an un kein rejelet nan likit jemen-jinen melim

Jikuul eo am emaron kakememej pepa ko an un ko relap jermal i nan likit am melim nan jet kajjitok ko, nan keboj jipejel jelalokjen im mottan wot jiban ko nan ien eo mokta, bwe juon bar kajjitok, im nan bukot ia eo jemen-jinen rej bed ie ilo Aelon eo nan jet kajjitok. Pepa ko remaron bar dreton juon pepa in kamol an Ra eo ebed iloan melan eo, einwot:

1. Kallajrake enan ko an talbon ko ilo an jermal im jorran kab talep eo an ilo aer ikir;
2. Kape an uake dron rej jilkinlok nan kwe im jabdrewot uak ko boki; **im**
3. Kallajrake enan ko an rilotok ro komon nan mweo imom ak jikin jermal im talep eo an rilotok ro.

Jet melim im menin aikuij ko

Melim eo am ejab aikuij mokta jen an Ra eo maron:

1. Etal driwojlok in jermal ko einwot mottan an ajiri eo kajjiok im juon bar kajjitok; **ak**

2. Lelok ajiri eo nejim tej ak kajjtiok ko jet bwe ej letokin nan aolep rijikuul ijoke, mokta jen tej ak kajjitok ko, melim eo ej aikuij itok jen jemen-jinen ro aolepen rijikuul.

Ne emoj am kadrelon ajiri eo nejim ilo juon jikuul in kabun ilo am make kolla ak ne kwo konan bwe ne jikuul wot mweo, im kwojab kotlok am melim nan ajiri eo ilo juon ial in kajjitok ak bar kajjitokin ajiri eo, ak kwar jab uak nan komone juon enan nan keboj melim eo, Ra eo emaron jab kojeral abnono ko in komon bebe ilo pepa ko rekar (i.e., kolmenlokjen, ien abnono eo, komon bebe ilo kwelok, ak juon ien keronlokjen) im ejab bed nan likit ajiri eo nejim einwot an lon nan bok unin jiban ko (jiban ko komon bwe en wor nan jet jikin an jemen-jinen ibben rijikuul ro rej bed ilo jikuul in kabun kin utamwe).

JENOLOKIN JELALOKJEN KAJJITOK KO

34 CFR §300.502

HAR §8-60-57

Aolep

Einwot an walok ijin, elon am maron nan likit juon jenolokin jelalokjen kajjitok (IEE) an ajiri eo ajiri eo ne kwojab erra ibben kajjitok an ajiri eo nejim bwe ej letok jen Ra eo.

Ne kajjitok juon IEE, Ra eo emaron keboj iok ibben melelen kin ia kwo maron likit juon IEE im kin lemnak ko an Ra eo bwe en drelon nan IEEs.

Melele ko

Jenolokin jelalokjen kajjitok melelen juon kajjitok eo ej itok jen juon tokjen ro rej lale eo ejab jeral jen Ra eo.

Aolep men ko elap woneir melelen bwe Ra eo naj kola nan aolepen wonen an kajjitok ak kamol bwe kajjitok ko rej aikuij ne ejab bojak ilo ejelok wonen nan kwe, bedbed wot ibben menin aikuij ko an Part B an IDEA, me kotlok nan kajojo Aelon nanjeral ejabdrewot Lal, ijoko otemjej, Aelon, im jabdrewot men ko rettino ko rej jiban im bellok ilo Aelon eo nan kwelok kin menin aikuij ko an Part B eo an Jeral.

Jimwe nan kajjitok ilo aolep wonen ko

Ewor am jimwe nan juon IEE an ajiri eo nejim ilo aolepen wonen ne kwojab erra ibben juon kajjitok an ajiri ro nejim letok jen Ra eo, ilonin nan lor jekjek kein:

1. Ne kwoj kajjitok juon IEE an ajiri eo nejim ilo aolepen wonen ko rellap, Ra eo emaron, ijellokin menin karumwij ko, ak: (a) Komone kon eo juon ien lemanlok iakwelel nan kajjitok juon ien ronjake nan kwalok bwe ej kajjitok an ajiri eo nejim ej kin jimwe; ak (b) Keboj juon IEE ilo wonen ko relap, elane ra eo ej kwalok ilo juon ien ronjake bwe kajjitok eo an ajiri eo nan am maron jab ion lemnak ko an Ra eo.
2. Ne Ra eo emaron eo ej kajjitok juon ien ronjake im ej kawappen ej bwe kajjitok eo an Ra nan ajiri ro rejimwe, ewor am jimwe nan juon IEE, botab ejab ijo men ko elap wonen.
3. Ne kwoj kajjitok juon IEE an ajiri ro nejim, Ra eo emaron kajjitok etke kwoj kenan kin un nan kajjitok eo an ajiri ro nejid letok jen Ra eo. Ijoke, Ra eo emaron jab aikuiji nan juon komlele im emaron jab bed ilo un ko relap im rej rumwijlok ijoke keboj IEE juon ajiri ilo aolepen wonen ko relap ak karok juon ien jakemanlok abnono nan komone juon kajjitok juon ien lemanlok ien ronjake nan bobrae kajjitok ko an Ra eo an ajiri eo.

Kwoj naetan nan wot juon IEE an ajiri ro nejim ilo aolep wonen jen kajojo ien Ra eo ej komone juon kajjitok an ajiri ro ibben eo me you disagree.

Kajjitok ko an Jemen-Jinen reinjuonlok

Ne kwoj likit juon IEE juon an ajiri eo ilo aolep wonen ak kwo konan jake ibben Ra eo juon kajjitok an ajiri ro nejim bwe kwon likit ilo wonen ko rettino:

1. Ra eo ej aikuij katak kin un ko nan kajjitok ko an ajiri ro nejimi, elane lemnak ko nan IEE, ilo jabdrewot kalet komon ibben kautiej nan keboj an juon FAPE nan ajiri eo nejim; **im**
2. Kwe ak Ra eo emaron kwalok kin kajjitok einwot menin kamol ilo juon ien ronjake eo ekar nan ajiri ro.

Kajjitoklok nan etale jen opij ko ilon an jikin keronlokjen

Ne jet ian ro rej komone ien ronjake rej kajjitok juon IEE an juon ajiri einwot mottan eo juon ien ronjake, wonen eo an kajjitok emaron bed ilo aolepen wonen ko rellap.

Ra eo ej kolmenlokjen kake

Ne juon IEE ej bed ilo aolepen wonen ko, bebe ko iumin men eo ej kajjitok ej likit, ejelet jikin ko an kajjitok im men ko ewor tokjeir an ri lale ro, emaron eja ien en wot einwot lemnak bwe Ra eo emaron ne ear juon ian kajjitok ko (nan kalaplok aolepen lemnak ko me rejonolok ibben jimwe nan juon IEE).

Botab bwe ren kolmenlokjen eo rej kwalok ilon, Ra eo emaron driwojlok wawein ko ak ien kallajrak mottan nan likit juon IEE ilo aolep wonen ko.

ITTINO KO AN ENAN KEIN

HAR §8-60-84

JEMEN-JINEN, AK DRETTAN EO AN RIJIKUUL RO 18 AK RITTOLOK, EN LON WONEN KO NAN JIMWE KO IBBEN KAUTIEJ NAN JELALOKJEN IN KALAJRAKIN EO NAN RO NEJID IUMIN BAAMLE JELALOKJEN JIMWE EO IM KO RETTINO JERBAL IN (FERPA) IM AWAI KAKIEN MOTTAN NAN KEJBAROK EO AN JELALOKJEN IN JIMWE IM RETTINO AN RIJIKUUL RO IM JEMEIR IM JINEIR. IUMIN FERPA KAB AWAI KIEN, NE JUON RIJIKUUL RO REJ TOBAR 18 YIO AN DRETTAN KO, JIMWE KO AN JEMEIR KAB JINEIR EKAR NAN JELALOKJEN IN KAMOL, EKAR NAN JIMWE KO AN MELIM NAN KOTLOK KEIN KAMOL KO, ITOITAK NAN RIJIKUUL.

MELELE**34 CFR §300.611**

Einwot an jermal iumin men kein ilon in **Ittinoin an Enan kein**:

- *Kojorran* melelen men ko jej kokkure ak kamakit juon am make kein kamol jen melelen bwe en enan ejako make kalikare.
- *Jelalokjen in kamol ko* melelen jekjekin eo an menin kamol men ko iumin melele ko an “jelalokjen in kein kamol” ilo 34 CFR Part 99 (kakien ko ejakin FERPA an 1974, 20 U.S.C. 1232g).
- *Ro rej bok konaer im ra ko ilon* melelen jabdrewot melan jikuul ko, opij ko ilon ak drolul bwe en tel, komonmon ko, ak jermal ko kajojo nan kalikar melele ko, ak jen eo me enan eo ej aikuij likit, iumin Part B an IDEA.

KAKILEN KO IM KALIKAR**34 CFR §300.32**

Kakilen ko nan kalikar melelen enan bwe ejeleti:

1. Etan ajiri eo nejim, etan jemen-jinen ajiri ro, ak at eo an bar jet ro uan baamle eo;
2. Atrej eo an ajiri eo;
3. Juon kakilen ko im kalikar, einwot an juon kein kalikar ak men kamol numba; **ak**
4. Kollajrak juon an make jekjek kein ak ko jet enan bwe en komon juon wawein nan kalikar kin ajiri ibben un ko elaplok wawein kein.

KOJELA NAN JEMEN-JINEN**34 CFR §300.612**

Ra eo emaron lelok kojela bwe ej boktok nan kobrak enan kein jemen-jinen kin men ko rettino an kakilen ko bwe nan kwaloke melele ko, edrelon:

1. Juon ial in komelele nan kollaplok eo me ej kojela ej lelok ilo kajojo kajin an kajojo ian armij ilo Lal;
2. Juon ial in komelele nan rijikuul ro ion me nan kakilen kalikar enan in ej bed wot, wawein an enan kein rej bukot, jekjek in Lal eo ej komelele nan jermal ilo kwelok an enan (ekoba un ko jen eo me enan in ej bar kakobaiki), im kein jermal ko nan eo ear komon juon melelen;

3. Juon enan eo an kakien im ial ko bwe en bok konaer ilo ra ko en lor ikijen likit iloan, ikilok nan pare eo kein kajilu, drebij, im kajorran an kalikar kilen kenanik; **im**
4. Juon enan eo aolep an jimwe ko an jemen-jinen im rijikuul ejelet enan in, ejelet jimwe iumin FERPA im ej eddrellok in kien eo ilo 34 CFR Part 99.

Mokta jabdrewot men ko rellap in makitkit nan kalikar, ebed ia, ak etale rijikuul ilo aikuij an jipejel jelalokjen im mottan jiban (einwot ba ej “ajiri in kabukot”), kojela ko emaron bar ejak ak kojelaik ilo newspaper ak jet media, ak aolepeir, ilo oktak ko men ko rejimwe nan kojelaik jemen-jinen nan Aelon eo an ibben makitkit.

DRELON IN JIMWE

34 CFR §300.613

Ro rej bok konaer ilo opij ko woj emaron wor an melim kwe nan lale im etale jabdrewot jelalokjen kolajrakin mottan nan an ajiri eo bwe ren tole, komone, ak kojerbale jen Ra eo iumin Part B an IDEA. Ro rej bok konaer ilo opij ko naj bokake ibben kajjitok ko am nan etale im lale jabdrewot jelalokjen in lajrak kein ilo ajiri eo nejim ilo ejelok menin ekairir ak karumwij im mokta jen kwelok eo ej ioklok juon IEP, ak jabdrewor men ko rej nan ien lemanlok ronjake ko (ekotobuj juon kein kamol ilo kwelok ko ak juon ien ronjake ioklok wot katak ko), im ilo ejelok ekajet ko elon jen 45 ran in kalanta elikin kwomaron komon juon am ien ijoke elane alikar ilo Opija ko an Awaii Kien eo (HAR) mottan eo nan Kejbarok eo Jelalokjen Jimwe ko im Men ko Rettino an Rijikuul ro im Jemen im Jinen.

Jimwe eo am nan lale im etal jelalokjen tobrak ko ejelet:

1. Jimwe eo am nan juon uak jen ro rej bok konaer ilo opij ko nan am ba elon un ko kajjitoklok ibben nan melele ko im oktak ko an lajrak kein;
2. Jimwe eo am nan kajjitok bwe ro rej bok konaer ibben opij ko ren keboj kape an lajraikin elane kwojab maron iten lale im etal melele kein ijoke kwo bok kape kein; **im**
3. Jimwe eo am nan an lon rej jutak ilikum ilo an lale im etale wawein kein.

Ro rej bok konaer ilo opij ko remaron tomak bwe ewor am maron nan etale im lale lajrak ko mottan nan ajiri eo nejim ijoke ne ejab itok kabilok bwe ejelok am maron iumin jimwe ko an Aelon eo im kien eo ej itok jen kien ko einwot ekar ko einwot ro rej keak, jeploklok, im jepel.

LAJRAKIN AN DRELON

34 CFR §300.614

Kajojo ro rej bok konaer ibben opij emaron letok juon lajrak an droulul letokin dreelon nan jelalokjen in lajrak teltel, komon in, ak jerbale iumin Part B an IDEA (ijoke ej dreelon jen jemen-jinen im ro ewor aer maron in jerbale nan ro rej bok konaer ilo opij ko), ijoke at ko an droulul, ran eo en dreelon im letok in, im un ko me ej bed ilo droulul ewor maron nan jerbale lajrak kein.

LAJRAKIN ION ELONLOK JEN JUON RIJIKUUL

34 CFR §300.615

Ne jabdrewot jelalokjen in lajrak ko edreelon melele ko ilon em elonlok jen juon rijikuul ro, jemen-jinen bwe en wor rijikuul ro im elon jimwe nan etale im lale wot enan kein mottan nan ajiri ro ak aikuij bwe en kar enan an bwe en wor melele ko im enan.

LAJRAK KO AN WAWEIN IM JIKIN KO AN ENAN KEIN

34 CFR §300.616

Ilo an kajjitok, kajojo ro rej bok konaer ilo opij ko emaron bojak nan iok ibben juon lajrak an wawein ko im jikin ko an jelalokjen in karok ko teli, komoni, ak jermal jen ro rej bok konaer ibben opij ko.

WONEN

34 CFR §300.617

Juon eo ej bok konan ibben opij eo emaron kollaik kape ko an lajrak kein bwe en maron nan iok iumin Part B an IDEA, ne ej kolla ejab maron emon kejbaroke iok nan katak kake jimwe eo nan etale im lale men kein woj. Iumin HAR jepta eo mottan eo nan Kejbarok an Jelalokjen Jimwe im Ittino an Rijikuul im Jemen-Jinen, wonen eo ejab maron kolaplok drettan bar komon wonen im, ilo jekjek ko an jaan ko aikuiji, ro rej bok konaer ilo opij ko emaron ella wonen men ko rej bar komoni wonen.

Juon opij eo ej bok konan ejab maron kolla juon wonen nan bukot nan ak nan kejbarok enan ko iumin Part B an IDEA.

OKTAK KO AN LAJRAKIN ILO KAJJITOK AN JEMEN-JINEN

34 CFR §300.618

Ne kwoj tomak bwe enan ko kin ajiri eo nejim ilo lajrak ko an jelalokjen ko rej menin wonmanlok, komoni, ak jermal iumin Part B an IDEA ebwod, ejab jimwe, ak jorran in ittino ak jimwe ko jet an ajiri ro, emaron kajjitok ibben opij ko nan ukot melele ko.

Opij ko rej bok konaer enaj kalet elane nan ukot melele ilo erra ibben kajjitok eo ibbenlok juon un eo elap ien ko an kein kamol an kajjitok eo am.

Ne opij eo ej bok konan emakoko nan ukot melele ko ilo jimwe ibben kajjitok eo am, emaron kenanik iok ke ejab konan im kabilok iok nan jimwe eo nan juon ien ronjake einwot kwalok iumin nan kein ilon ***Maron Nan juon ien Ronjake***.

JERBAL KO AN JUON IEN RONJAKE

34 CFR §300.619

Opij ko rej bok konaer naj, ilo kajjitok, keboj iok nan juon ien eo ejjet nan juon ien ronjake nan lale enan ilo jelalokjen ilo an jelet nan kamol bwe ebwod, bwod in tel, ak bar jet ilo jorran an ittino ak jet jimwe an ajiri eo nejim.

RONJAKE WAWEIN KEIN

34 CFR §300.621

Juon ien ronjake nan men ko rej aikuij walok ilo jelalokjen in karok ko emaron komon ekar nan wawein einwot ien ronjake iumin FERPA im HAR jepta in ej mottan nan Kejbarok an Jelalokjen Jimwe ko im Ittino ko an Rijikuul ro im Jemeir kab Jineir.

TOBRAK KO AN IEN RONJAKE

34 CFR §300.620

Elane, einwot juon tobrak an ien ronjake eo, opij eo ej bok konan kalet bwe enan ko rebwod, rejab ekar, ak jet bar wawein ilo kojorran an menin ittino ko ak jet jimwe ko an ajiri eo, emaron otkak enan kein ekar nan im kojelaik iok ilo jeje.

Elane, einwot juon lajrak an ien ronjake, opij ko rej bok konaer kwalok bwe enan ko ebwod, bwod in tel, ak wawein ko jet ilo kojorran an ittino ak jet jimwe an ajiri eo, emaron kojelaik iok am jimwe nan jikin ilo ekar bwe ej komonin ion ajiri eo juon enan eo ej kenan ilo melele ak bojak in un kein kwoj erra ibben ko rej walok an opij ko rej bok konaer.

Einwot juon melele ebok jikin ilo lajrak an ajiri eo enaj:

1. Komon jen opij ko rej bok konaer einwot mottan an lajrak an ajiri eo nejim ijo wot ke lajrak kein ak ko rebin komeleleiki ej komon jen opij ko rej bok konaer; **im**
2. Elane opij eo ej bok konaer ej kili lajrak in an ro nejim ak ebin enan kein nan jabdrewot drolul, komelele kein enaj maron bar kilok nan drolul eo.

MELIM NAN KILOKE EO MAKE REJ KALIKAR IN ENAN

34 CFR §300.622

Ijoke enan in ej kojemoj ilo jelalokjen in kolajrak, im ikilok ej kamaron ejab jen melim ko an jemen im jinen iumin FERPA, melim eo am enaj maron bok mokta jen konan ko im kalikar enan ko ej jemlok nan drolul ko jet jen men ko remol an ro rej bok konaer jen opij ko. Ijoke iumin jekjek in ewalok ilal, melim eo ejab aikuiji mokta menin kamol ko nan kalikar enan ko ej kotlok nan men ko remol an ro rej bok konaer jen opij ko nan un kein an kwelok ko an aikuij kein an Part B eo an IDEA.

Melim eo am, ak melim eo ro elon rijikuul eo me emoj an tobar drettan eo aolepeir iumin Aelon eo im kien eo, enaj likiti mokta make kakilen enan eo ej kotlok nan menin kamol ko an opij ko kebojakin ak kolla nan emakit in jiban ko.

WONAKE KO

34 CFR §300.623

Kajojo opij ro rej bok konaer emaron kejbarok ittino eo juon make ej kalikar enan kein ilo ial in teltel, kakonkon, kiloke, im kojorran kilton kein.

Juon men eo ej kamol ilo juon opij eo bok konan emaron boke eddo nan wonake ittino an jabdrewot eo ej make kalikar enan kein.

Aolep armij ro rej teltel ak kojerbali rej make kalikar enan eo enaj bok katak ak bunton ko eo ej ioklok Aelon eo im kakien ko im jerbal ko eo ettino iumin Part B eo an IDEA im FERPA.

Kajojo opij ko rej bok konaer naj komon, nan aolep etale ko, juon ien kolajrak an at ko im jerbal ko aer an rijerbal ro ibben opij eo me maron in lon aer drelone nan aer make kalikar enan kein.

KOJORRAN AN ENAN KEIN

34 CFR §300.624

Ra eo emaron kenanik iok ne an make kalikar enan in teltel, letokin, ak jermal iumin Part B an IDEA ejab aikuij nan jonan aitokin nan keboje jelalokin jiban nan ajiri eo nejim.

Enan kein enaj maron kojorran ilo am kajjitok. Ijo wot ke, juon kein kamol an etan ajiri eo, jikin jokwe eo, im numba eo an, kilaaj eo an, lajrajin kilaaj eo an, eo jonan an bed ie, kilaaj eo emoj kamoje, im yio eo ererelok maron likiti jen an rumwij nan ien eo emoj karoke.

Ilo am kajjitok, Ra eo emaron bar bojak nan am dreton nan an dreton tobrak in jelalokjen mokta jen an jorran an tobrak kein.

AELON EO EJ ABNONO KIN PEPA KO**OKTAK KO IKOTAN PEPA KO NAN IEN BOKMANTAK AKWELAP IM RONJAKE KO IM NAN AELON EJ AKWEL****34 CFR §§300.151 nan 300.153 im 300.507 nan 300.518**

HAR §§8-60-52 nan 8-60-54 im 8-60-61 nan 8-60-72

Kakien ko nan Part B an IDEA eo emoj karoke im kejonlok pepa kein nan Aelon eo ej akwelap im nan ien bokmantak abnono ko im ronjake ko. Einwot ilo komelele ko ilal, jabdrewot ro ak drolul maron dror kajjitok ko an juon Aelon eo ej abnono ejelet jorran an jabdrewot Part B menin aikuij juon jen Ra eo. Ijoke kwe ak Ra eo emaron jake manlok juon ien bokmanlok abnono ko ilo jabdrewot wawein ko mottan nan juon lemnak ak juon eo ejab konan nan ijino ak oktak in kalikare, kajjitokin, ak jelalokjen eo emoj likit juon rijikul ibben juon riutamwe, ak ej keboj nan FAPE nan rijikuul. Ilo torein rijerbal ro an Ra eo an aolep remaron kalet juon an Lal eo abnono iloan juon 60-kalanta-ran eo ejjet , ijoke ien eo emoj karok ej kajimwe im kallaplok, juon an make ien ronjake opija enaj maron ron juon ien bokmantak abnono (elane ejab kalet nan juon bebe in kwelok ak jen konono ko), im komonin juon jeje kalet iloan 45 kalanta ran ko elikin an jemlokin an ien komon bebe, einwot an kwalok ilo nan kein iumin taitol **Bebe in Wonmanlok**, iumin ro rej eron kij kin wawein juon ien eo alikar nan kolaplok an ien eo ejjet ilo am kajjitok ak kajjitok eo an Ra . Ro rej jerbak ilo opij in emaron komon jorran in wawein ion jela eo an rijikuul emaron kolaplok an ien aer boke, kajjitok eo jen ro jemen ak jinen ak Ra eo im maron eo nan an kejbarok aikuij ko nan eo ej kolaplok, kojorran ko rejelet nan kinaklok kajjitok nan juon laplok, wawein kein an IDEA im HAR 8-60 nan kamol mokaj in men kein im rebed iman nan juon ien bokmantak abnono ko im ijoke enaj laplok ella kin juon jen IDEA im HAR 8-60 nan jekjekin an kajojo drolul ko jeleti. Aelon eo abnono im ien bokmantak men kein, kakonkon ko im kein eron enan ko rej walok elon lok ilal. Jekjek ilo pepa in nan jiban iok karok juon ien bokmantak abnono im jiban iok ak drolul ko jet nan karok juon Aelon eo ej abnono im walok iumin taitol **Komon in Pepa ko**.

ERRA EO AN AELON EO EJ ABNONO KIN PEPA KO**34 CFR §300.151**

HAR §8-60-52

Aolep

Ra eo enaj maron jeiki pepa kein nan:

1. Kotobrak jabdrewot akwelap eo, ijelokin juon akwelap ej komon jen juon drolul ak kajojo jen ijoko jet;
2. Komon ko rej bed ibben Ra eo; im
3. Drebakbakin men ko woj jen Aelon eo ej akwelap kin pepa ko nan jemen/jinen im jet wawein ko an kajojo, ekoba jemen-jinen ro rej ekatak im jikin enan ko, kejbarok im jikin jiban ko ilo opij ko, ro rej jokwe iolap, im jet jimwe in men ko woj.

Bojak ko nan liakelok eo an menin jiban ko

Ilo an mejal juon Aelon eo ej abnono eo me Ra eo emaron juon eo ewotlok nan bojak kin jimwe in jiban ko, Ra eo enaj kalikare:

1. Ilo an jako nan bojak kin jimwe in jiban, edrelon kajimwe in jermal appropriate jejet nan kenan kin aikuij eo an rijikuul (einwot juon jaan in jiban ak jaan eo rej kejeplake); **im**
2. Jimwe in jaklaj ej jibarek eo jiban ko nan aolep rijikuul ro ewor aer utamwe.

DRIKLOK IN AN LAL EO EJ ABNONO KIN WAWEIN KEIN

34 CFR §300.152

HAR §8-60-53

Edrik ien; Edriklok jermal

Ra eo enaj drelon iloan Aelon eo ej abnono kin wawein ilo juon ien edrik eo 60 kalanta ran ko elikin juon abnono ej komon nan:

1. Kotaklok juon eo ej jenolok ilo an make katak, elane Ra eo kwalok juon katak jidrimnij;
2. Lelok abnono in maron eo nan jake ekoba melele ko, ejabdrewot nan ak ilo jeje, kin muri ko ilo abnono kein;
3. Keboj Ra eo ibben maron eo nan uake abnono kein, edrelon, ilo juon ien edrik: (a) ilo kalet an Ra eo, juon karok nan kalet abnono eo; **im** (b) juon maron nan juon jemenjinen ro ewor pepa ko kin abnonon ko im Ra eo nan make erra nan jelete ilo kenan;
4. Etale aolep melele ko im komon jenolokin kwaloke einwot nan ne ejab Ra eo ej kojorran juon menin aikuij ko an Part B eo IDEA; **im**
5. Komon juon jeje ilo kalet nan the abnono bwe en walok jabdrewot jiban ilo abnono in im elon: (a) kabukot mol eo im kojemlok; **im** (b) un ko nan Ra eo ej komon kalet eliktata.

Ien ko kalaplok; eliktata in kalet; ri jermal

Wawein kein an Ra eo ej walok ilon ebareinwot naj:

1. Komelim juon ien aitok in 60-kalanta-ran ko ien edrik wot ne: (a) jela kin jekjek kein rewalok ibben kautiej nan kajojo Lal eo ej abnono; **ak** (b) kwe im Ra eo ej make erra nan kaitolok ien nan kalet wawein kaju jen enan ak oktak melemen an akwel in bebe ko.
2. Edrelon makitkit nan lukkun jermal eo Ra eo ej kalet eliktata, elane aikuiji, edrelon: (a) jermal ko remonlok nan jiban makitkit; (b) kenan; **im** (c) kajimwe jermal ko komon bebe.

Aelon eo ej abnono im ien lemanlok ronjake ko

Ne juon nan in Aelon eo abnono ej boke bwe ej bareinwot taitol eo an ien lemanlok ronjak einwot kwalok iumin taitol **Komon juon Ien Lemanolok Abnono**, ak Aelon eo ej abnono kotobuj elon men ko an eo me juon ak lonlok ej mottan wot an einwot juon ronjak, Lal eo emaron komon jabdrewot mottan eo an Lale eo ej abnono bwe ej jino kenan ilo ien lemanlok ronjak nan ne rej ejemlok. Jabdrewot ial ko ilo Lal eo ej abnono bwe ejab juon mottan eo ien lemanlok ronjake enaj kwalok jermal ilo ien eo edrik im jekjek kein rej walok ilon.

Elane juon kajjitok ejutak ilo juon Lal abnono ewor an kalet ilo juon ien lemanlok ronjake ko ekoba eja drolulu eo (nan wanjonok, kwe im Ra eo), inem ien lemanlok ronjake kalet in ej aikuij bwe kajjitok kein im Ra eo enaj kojelaik abnono ko bwe kalet eo ejelete.

Juon abnono ej kwalok ke jikuul eo ejab mol nan kojermal juon ien lemanlok ronjake kalet enaj uak jen Ra eo.

KOMON JUON AN AELON EO ABNONO

34 CFR §300.153

§8-60-54

Juon drolul ak kajojo enaj komon juon kakalle in jeje in Lal eo ej abnono iumin jermal kein rewalok jinoin.

Ijo komij aikuij dror abnono ilo jeje ej nan:

Complaints Management Program
Monitoring and Compliance Branch
Office of the Deputy Superintendent
P.O. Box 2360
Honolulu, HI 96804

Lal eo ej abnono enaj dreton:

1. Juon enan bwe Ra eo en kojorran juon menin aikuij an Part B an IDEA ak ej jermal in kakien ko ilo 34 CFR Part 300 ak HAR 8-60;
2. Mol eo me enan kein ej bedbed ion;
3. Ri jain eo im bed ion enan ko nan drolul ko komoni abnono kein; im
4. Elane rej bok jorran ko ikijen juon rijikuul eo alikar:
 - (a) Etan rijikuul eo im jikin jokwe eo an rijikuul eo;
 - (b) Etan jikuul eo rijikuul eo ej bed ie;
 - (c) Ilo wawein eo juon rijeramol in rijikuul ak jodrikdrik, ebellok nan tobar enan ko nan rijikuul eo, im etan jikuul eo an rijikuul eo ej bed ie;
 - (d) Juon komelele an men ko rejelet jorran an rijikuul, edrelon mol nan mottan wot jiban jorran ko; **im**
 - (e) Juon karok in bebe an jorran nan kaitoklok jela im kebellok nan drolul, komone abnono eo ilo ien abnono ej komone.

Abnono ko enaj bok juon jorran bwe en walok en jab laplok jen juon yio ijinoi nan ran eo bwe abnono eo ej bok einwot kwalok iumin taitol ***Lale eo an Lal eo ej Abnono kin Jermal kein.***

Drolul eo ej komon an Lal eo abnono enaj wonmanlok juon kape an abnono nan Jikin eo Elap an Ri Utiej eo ej jiban rijikuul eo ilo juon wot ien drolul eo ej komon abnono ibben Ra eo.

<http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/WrittenComplaint.pdf>

IEN LEMANLOK ABNONO IN MAKITKIT KEIN**KOMONE JUON IEN LEMANLOK ABNONO****34 CFR §300.507**

HAR §8-60-61

Hawaii Revised Statutes (HRS) §302A-443(a)(2)

Aolep

Kwe ak Ra eo emaron komon juon ien lemanlok abnono ion jabdrewot ial mottan nan juon menin lelok ak juon men eo ejab konan nan jino ak ukot kein kamol eo, kajjitok eo ak jela in ijo emoj dror e ajiri eo nejim, ak bojak eo me FAPE nan ajiri eo nejim.

Ien lemanlok abnono eo enaj bok juon jorran bwe en walok en jab laplok jen 2 yio mokta kwe ak Ra eo ear jela, ak emaron kar jela, kin kir in jerbak bwe pepa kein ren bedbed ion ien lemanlok abnono.

Ne kwojab erra ibben bellok an juon jimwe in anemkwoj in jelalokjen ilo jikuul in kien ko, im likit ajiri eo nejim ilo juon jikuul in kabun ak kein jerbak ko im ewor kajjitok ko ikijen jaan ko bok eddo nan wonen eo an ro emoj aer likit ir ie, edrelon jipejel jelalokjen im mottan jiban, juon ien lemanlok ronjake nan karol wonen eo enaj bar kajjitok iloan 180 ran ko an torein dreton kein ilo jikuul in kabun ko ak kein jerbak. Iloan 180-ran in edrelon lajrak ko jinoin ilo rijikuul eo jino jikuul ak ran eo jinoin tata in an dreton, einwot komelele iumin taitol ***Kakien in Jonan eo ilo Ebok Wonen ko karoli nan Kajojo Jikin ko ilo Jikuul in Kabun ko.***

Lajrakin ilon ejab dreton nan kwe elane kwojab komon juon ien wonmanlok abnono iloan karok kinke:

1. Ra eo ej lukkun jab kwalok ke ej uaki un ko relap alikar ilo abnono ko; **ak**
2. Ra eo ebed melele ko nan kwe bwe ej aikuij nan keboj iok iumin Part B an IDEA.

Melele nan jemen-jinen

Ra eo enaj kojela iok an jabdrewot anemkwoj ak edrik wonen kein kamol im jet kamol ko jiban ebellok ilo melan elane kwoj kajjitok kin melele, **ak** elane kwe ak Ra eo komon juon ien lemanlok abnono.

IEN LEMANLOK ABNONO**34 CFR §300.508**

HAR §8-60-62

Aolep

Ekar nan lajrak eo nan kajjitok juon ien ronjake, kwe ak Ra eo (ak rikonono eo am ak rikonono eo an Ra eo) emaron jakelok juon ien lemanlok abnono nan jet drolul. Kin abnono eo enaj drebij aolepen men kein rej walok ilal im enaj letok ilo ittino.

Ra eo ej bok eddo in nan komone im na wonen eo an ien ronjake eo.

Juon kajjitok nan juon ien ronjake emaron komone nan jimwe in jikin eo elap an ri utiej eo an jikin kein eo me rijikuul eo ej dreton.

Jekjen eo an abnono

The due process complaint must include:

1. Etan rijikuul eo;
2. Jikin jokwe eo an rijikuul eo;
3. Etan jikuul eo an;
4. Elane rijikuul eo ej juon rimajol ak jodrikrik, rijikuul eo ej bok melele im etan jikuul eo an;
5. Juon komelele an men kein woj an jorran kein an rijikuul ro ej mottan wot nan lelok ak makokok in jermal, edrelon mol in mottan nan jorran in; **im**
6. Juon unin bebe an jorran eo nan kaitoklok naetan im ebellok nan drolul ko rej akwel (kwe ak Ra eo) ilo torein.

Kojela in aikuij in mokta jen juon ien ronjake ilo juon ien lemanlok abnono

Kwe ak Ra eo ejelok an ien lemanlok ronjake nan ne kwe ak Ra eo (ak eo ej konono ikijem ak rikonono eo ikijen Ra eo) komon juon ien lemanlok abnono bwe edrelon melele ko walok ilon.

Jimwe in wonen ko an abnono ko

Ilo lajtrak nan juon ien lemanlok abnono nan wonmanlok, enaj komon bwe en wor emon. Ien lemanlok abnono enaj komon bwe wor bwen (nan an ion jekjekin aikuij kein ilon) ijellokin an drolul ko bok ien lemanlok abnono (kwe ak Ra eo) kojelaik ro rej ronjake im jet drolul ilo jeje, iloan 15 kalanta ran ko an bok abnono, bwe drolul eo ej bok tomak ko ien wonmanlok abnono eban ion menin aikuij ko elajrak ilon.

Iloan 5 kalanta ran ko rej boki nan kojelaik bwe drolul ko ren boki (kwe ak Ra eo) ekomon juon ien lemanlok abnono eo ejab maron, ri ronjake ro enaj kalet elane ien lemanlok abnono ej ion menin aikuij ko elajrak ilon, im kojelaik iok im Ra eo ilo jeje eo emokaj.

Abnono in Jimwe

Kwe ak Ra eo enaj komon oktak ko nan abnono wot elane:

1. Jet drolul ko rej kaweppen eo an oktak ko ilo jeje im ej lelok men ko rebin nan kalet ien lemanlok abnono kaju juon kwelok nan bebe, ilo torein iumin taitol **Bek Wonmanlok; ak**
2. En jab rumwij jen 5 ran ko mokta jen ien lemanlok ronjake eo ejino, ri ronjake ro rej lelok melim nan oktak ko.

Elane drolul ko rej akwel (kwe ak Ra eo) komon oktak nan ien wonmanlok abnono, ellajrak eo nan bebe eo ilo kwelok (iloan 15 kalanta ran ko an ro rej bok abnono) im ien eo ejjet nan bebe (iloan 30 kalanta ran ko an men kein rej boke im abnono) bar jinoe ilo ran en kajimwe abnono ej komon.

Ra eo ej uake nan juon ien lemanlok abnono

Elane Ra eo ejab jilkinlok juon PWN nan kwe, einwot kwalok iumin taitol **Jinoin Jeje Kojela**, ejelet nan kein ilon ilo ial in kotlok ilo an ien lemanlok abnono, Ra eo enaj, iloan 10 kalanta ran ko rej bok ien lemanlok abnono, jilkinlok nan kwe juon uak eo edrelon:

1. Juon komelele eo etke Ra eo ej lemnak kake ak rejab konan nan bok jermal ko rejutak ilo ien lemanlok abnono;

2. Juon komelele an jet kalet bwe ajiri ro nejim IEP Team eo ejelet un ko etke kalet ko emoj juloki;
3. Juon komelele an kajojo kajjitok in wawein in, jermal ko, enan, ak enan jen Ra eo jermal einwot bedbed nan unin men kein ak makoko in jermal; **im**
4. Juon komelele an jet wawein ko remol nan Ra eo elap unin ak jab jermal.

Keboj enan eo ilo item 1-4 ilon ejab bojrak Ra eo jen kennanik bwe ien eo am en lemanlok abnono ear jabwe.

Jet drolul rej uak nan juon ien lemanlok abnono

Botab einwot an walok iumin taitol eo emokaj ilon, ***Ra eo ej uake nan juon ien lemanlok abnono***, drolul eo bok juon ien lemanlok abnono enaj, ilon 10 kalanta ran ko an bok abnono, jilkinlon jet drolul nan juon uak eo enaj alikar in enan ko kin wawein ilo abnono eo.

JIMWE IN WAWEIN KO

34 CFR §300.509

HAR §8-60-63

Ra eo enaj kalek jekjek eo nan jiban iok nan komon juon ien lemanlok abnono im nan jiban iok im jet drolul nan komon juon Lal eo ej abnono. Ijoke, Ra eo ejab aikuij kojerbal men kein rej ber iman. Ilo mol, kwomaron kojerbal wawein ak jet jimwe an wawein, toan wot an wor aikuij melele ko nan komon juon ien lemanlok abnono ak juon Lal eo ej abnono.

<http://www.hawaiipublicschools.org/DOE%20Forms/Special%20Education/RequestforDueProcessHearing.pdf>

KONONO

34 CFR §300.506

HAR §8-60-60

Aolep

Ra eo enaj komon konono eo ebellok nan kotlok iok im Ra eo nan kalet men ko rejab erra ejelet jabdrewot wawein iumin Part B an IDEA, edrelon wawein ko boklintak jinoin nan komon eo an ien lemanlok abnono. Kin menin, konono eo ej bellok nan beke oktak ko iumin Part B an IDEA, elane aet ak jab kwoj komone juon ien lemanlok abnono ko nan kajjitokin juon ien lemanlok ronjake einwot komeleleiki iumin taitol in ***Komon juon ien Lemanolok Abnono***.

Menin Aikuij ko

Jermal ko remaron wonake bwe konono ko ren wonmanlok:

1. Ejanin lon wonen ilo mottam eo am im mottan ko ilo mottan ko;
2. Ejab jermal nan jolok ak karumwij jimwe eo am nan juon ien lemanlok ronjake, ak nan jolok jabdrewot jet jimwe kebojak iumin Part B an IDEA; **im**
3. Ej komon jen juon tokjen im ejenolok riknono eo me ej kaminene ilo lukkun kojerbal kein jermal ko jet.

Ra eo enaj wor juon lajrak an armij eo me ewor tokjen rikonono im jela kin kien im kakien ko mottan nan keboj jipejel jelalokjen and mottan jiban ko. Ra eo enaj kalet rikonon ro ion juon ejeja, ukot ko, ak jet jenolokin bedbed.

Ra eo ej eddo kin wonen nan wonen eo rikonono eo wonmanlok, edrelon wonen ko an kwelok.

Each meeting in the mediation process must be scheduled in a timely manner and held at a place that is convenient for you and the Department.

Elane kwe im Ra eo ej bek juon oktak kaju jen ien konono ko, kajojo drolul enaj dreton iloan juon kakien eo ejelet erra ko rej bok jikin manlok bebe ko im:

1. Lal ko an aolep konono ko rej walok ilo torein ien konono enaj kwaloke make im ejab jermal einwot kamol ilo jabdrewot tobrak ien lemanlok ronjake ak menin wonmanlok; **im**
2. Ej jain jen kwe im eo ej bok jikin an Ra eo me elon an maron nan komone Ra eo.

Juon pepa eo, jaini konono eo ej erra ej boke ilo jabdrewot Lal eo an jikin ekajet an maronin kajimwe (juon jikin ekajet bwe elon an jimwe iumin Lal eo an kien nan ronjake wawein un ko) ak ilo juon jikin ekajet elap an Lal eo.

Bebe ko me rej walok ilo torein konono im wonmanlok emaron kilok. Rejab maron kojermal einwot men kein rej walok ilo ilju im jakla ien wonmanlok ronjake ak aolepen wonmanlok an jabdrewot lolap eo ekajet ak Lal eo an ekajet an juon Lal eo ej bok jiban iumin Part B an IDEA 2004. (Drolul ko rejab maron jelet nan kakalle juon ittinoim men eo mokta jen konono ko ej jino.)

Jenolok in rikonono

Ri konono eo:

1. Emaron jab jermal ibben Ra eo bwe ejelet ilo jelalokjen ak keak eo an ajiri ro; **im**
2. Ejab aikuij wor an make ak komon an jermal make eo me ebukoj rikonono ro rej beke.

Juon armij eo me ejelet men ko ewor tokjen einwot juon rikonono ejab jab rijermal an Ra eo wot kinke leo ak lio ej kolla jen Ra eo nan jiban einwot rikonono.

LEMANLOK BEBE KO

34 CFR §300.510

HAR §8-60-64

Bebe ko an kwelok eo

Iloan 15 kalanta ran ko an bok kojela eo am ien lemanlok abnono ko, im mokta jen ien lemanlok ronjake ko jinoin, Ra eo enaj kirtok juon kwelok ibbam im ro uwaan ro rej kamol eo an IEP Team eo me elon aolepen jela eo an mol kein ralikar ilo ien lemanlok abnono. Kwelok eo:

1. Enaj dreton juon eo itok ilo etan Ra eo ewor komon kalet eo maron eo ej bok ilo etan Ra eo; **im**
2. Eban dreton juon rikonono an Ra eo ijellokin elon rej tel iok jen juon rikonono.

Kwe im Ra eo ej kwalok rikamol ro an IEP Team eo bwen bed ilo kwelok.

Unin kwelok eo ej nan am komelele ien eo abnono eo am, im mol eo ej erom bedbed eo an abnono eo, bwe Ra eo en kamaron nan kenan kin oktak ko.

Bebe ilo kwelok ejab aikuij elane:

1. Kwe im Ra eo ej erra ilo jeje nan kotar kwelok; **ak**
2. Kwe im Ra eo ej erra nan kojerbal konono nan lemanlok, einwot an walok iumin taitol **Konono ko**.

Bebe in ien

Elane Ra eo eban kalet ien lemanlok abnono nan am bok bwen mweim iloan 30 kalanta ran ko an pepa ko an ien lemanlok abnono (ilo torein an ien eo nan beke wonmanlok), ien wonmanlok kin ronjake enaj bok jikin.

45-kalanta-ran ko karoke nan kajjitokin juon jemlokin ien wonmanlok ronjake kalet eo, einwot kwalok iumin taitol **Ron in Kalet ko**, jino ilo ien eo ejemlok kitien an 30-kalanta-ran ilo ien bebe, ilo men ko rejelet nan ukote komone nan 30-kalanta-ran ien bebe ko, einwot kwalok ilal.

Botab ijoko kwe im Ra eo elon aer erra nan kotar ien bebe ak nan kojerbal kein konono ko, jako eo am nan bok konan ilo jikin bebe enaj karumwij karok ko nan ien bebe im ien lemanlok ronjake nan ien kwelok ej komon.

Elane elikin komon un ko ejelet im jeik ilo pepa einwot jermal elap ko, Ra eo ejab maron nan bok konam ilo bebe in kwelok, Ra eo enaj, ilo jemlok eo an 30-kalanta-ran in ien bebe, kajjitok bwe juon ri ronjake eo ej jolok ien lemanlok abnono ko. Pepa ko an einwot kojerbale enaj kadrelon juon tobrak eo an Ra eo ej kajjeon nan karumwij juon bwe en einwot erra ilonin ien u jikin, einwot juon:

1. Kallajrak enan ko ilo ien talebon komon ak kajjeon im tobrak eo an kirlok kein;
2. Kape ko an letta ko jilkinlok nan iok im jabdrewot uak ej boke; im
3. Kwalok enan ko an rilotok ro komon nan mwe imom ak jikin jermal im tobrak eo an rilotok ko.

Elane Ra eo ewotlok nan drebij bebe in kwelok iloan 15 kalanta ran ko an bok kojela eo am ien lemanlok abnono **ak** wotlok ko nan bok konaer ilo bebe in kwelok, kwomaron kajjitok juon ri ronjake ro nan jino 45-kalanta-ran ien eo lemanlok ronjake in karok ko.

Oktak ko nan 30-kalanta-ran ien bebe

Elane kwe im Ra eo ej erra ilo jeje nan jolinlok bebe ko ilo kwelok, inem 45-kalanta-ran elajrak nan ien eo lemanlok ronjake jino ran en juon.

Elikin jino eo an konono ko ak bebe in kwelok im mokta jen an jemlok 30-kalanta-ran ien bebe, elane kwe im Ra eo ej erra ilo jeje bwe ejelok erra in maron ko, inem 45-kalanta-ran in lajra kin nan ien lemanlok ronjake jinoin ran en juon.

Elane kwe im Ra eo ej erra nan kojerbal konono im wonmanlok botab eban tobar juon erra eo, ilo an jemlok 30-kalanta-ran in ien bebe nan konono kin ien emaron wonmanlok ijoke juon eo ej erra ej tobare elane aolepen drolul kein rej erra nan wonmanlok ilo jeje. Ijoke, elane juon iami kwe ak Ra eo ej driwojlok jen ien konono kein ilo ien wonmanlok, inem 45-kalanta-ran ko karoke nan ien wonmanlok im ronjake ej jino jen ran eo juon.

Jeje kin wonen eo ej erra

Elane juon bebe nan oktak ej tobare ilo bebe in kwelok, kwe im Ra eo enaj dreton iloan juon maron aikuuj erra bwe ej:

1. Jain jen kwe im juon eo ej konono ikijem eo an Ra eo ewor an maron nan komone Ra eo; **im**
2. Kajjitok ilo jabdrewot Lal eo jikin ekajet eo emaron ba (juon Lal eo an jikin ekajet bwe elon an maron nan eoron wawein kein) ak ilo melan jikin ekajet eo an United States.

Erra kin ien etale

Elane kwe im Ra eo ej dreton iloan juon kon einwot juon tobrak an juon bebe in kwelok, ekajo drolul (kwe ak Ra eo) enaj bobrae erra kein iloan 3 ran in jermal ko an ien bwe aolepemi ren maron im Ra eo jain pepa.

RONJAK KO ILO IEN LEMANLOK ABNONO KO**JENOLOKIN IEN LEMANLOK RONJAKE****34 CFR §300.511**

HAR §8-60-65

Aolep

Jabdrewot ien lemanlok abnono ej filed, kwe ak Ra eo ejelet ilo oktak eo naj wor juon maron nan juon jenolokin ien lemanlok ronjake ko, einwot an walok ilo **ien Lemanolok Abnono** im **Bebe in Wonmanlok** jekjen.

Jenolok in ro rej ronjake

Ijo edrik in, juon eo ej opija in ien ronjake:

1. Ejab jermal ibben Ra eo ak jabdrewot Lal eo ej bed ilo opij ko bwe ejelet ilo jelalokjen ak keak kake rijikuul eo. Ijoke, juon armij ejab juon jermal nan opij ko wot kinke leo ak lio ej kolla jen opij eo nan jiban einwot juon eo ej bed ilo ien ronjake;
2. Ejab aikuij make ak ran me rej jermal eitok limoer bwe men ko rebin ibben ri ronjake ro rejab konan bed ilo in ien ronjake;
3. Ej aikuij jela im melele kin aikuij an IDEA, Kien eo lolap im Kakien eo an Lal eo mottan nan IDEA, im kamol melele ko an IDEA jen Kien eo elap Lal eo im jikin ekajet; **im**
4. Ewor jela im maron nan komon ronjake ko, im nan komon im jeik kalet ko, lukkun in jimwe, men eo emol im menin ekatak.

Ra eo enaj drebij juon lajtrak an armij rein eo jiban ko einwot ri ronjake ro bwe edrelon juon nan an men ko ewor tokjen an kajojo ro rej ronjake.

Nan kein ilon an ien wonmanlok ronjake ko

Drolul eo (kwe ak Ra eo) enaj kajjitoklok ibben kin juon ien lemanlok ronjake en jab jelet wawein ilo ien wonmanlok ronjake bwe ejab kenan ilo ien lemanlok abnono, ijoke jet rej erra.

Karok ko nan kajjitokin juon ronjake

Kwe ak Ra eo enaj kajjitok juon jenolokin ronjake ilonin juon ien lemanlok abnono iloan 2 yio an ien eo kwe ak Ra eo ejela, ak emoj naetan, kin wawein enan ilo abnono.

Wawein eo Jonan ilo Kajjitok Bwen Rol nan Juon wot ijo Relikit ilo Jikuul in Kabun ko

Ekar nan Wawein ko Etale ko an Hawaii, §302A-443 Opij ko ilon rej ronjake makitkit im kir eo ekajur mottan wot nan jelalokjen an rijikuul eo eutamwe, ewor en ej 180-ran in jermal eo jonan ilo ebok wonen ko emoj karole nan juon wot jikin, edrelon jipejel jelalokjen im morran jiban ko, ilo jikuul in kabun ko. Bwe enin, elane kwojab erra ibben kebellok an juon eo anemkwoj in jimwe jelalokjen ilo jikuul in kien eo im jikin eo ajiri eo ej bed iloan jikuul ko an kabun ak jermal ko im lo wonen ak wonen ko emoj korolle nan wonen eo ijo, edrelon jipeljel jelalokjen im mottan jiban, juon ronjake nan kollaik nan jipejel jelalokjen im/ak mottan jiban ko enaj kajjitok iloan 180 ran ko an dreton ilo jikuul in kabun ko ak jikin eo. 180 ran in dreton eo ejet kitien aolepen ion rijikuul eo ej kab jino ilo ran eo kein kajuon an jab jolok ran.

Men ko rej drelon nan iloan karok eo

Ilonin ien kein ejab jelet nan kwe elane kwojab komon juon ien lemanlok abnono kinke:

1. Ra eo ej alikar an walok bwe enaj na mejlan ak kajjitok ko bwe kwar jutak ilo am abnono; **ak**
2. Ra eo ej drebij enan ko jen kwe bwe emenin aikuij nan keboj nan kwe iumin Part B an IDEA.

RON IN JIMWE KO**34 CFR §300.512**

HAR §8-60-66

Aolep

Kwomaron kajimwe nan am kwalok iok ilo juon ien wonmanlok ronjake. Ilo kakobaik, jabdrewot drolul nan juon ien wonmanlok ronjake kein (edrelon juon ronjake mottan nan katakin jermal ko) elon an jimwe nan:

1. Ibbentok im kabillok jen ri konono eo im/ak armij eo elon jipejel jela ak kamelmel ejelet un ko woj an rijikuul ro ibben riutamwe ro;
2. Kwalok kein kamol ko im ione, etale, im emenin aikuij kin an itok an ri kamol ro;
3. Kamo melele ko an jabdrewot kein kamol ilo ien ronjake bwe en jab kilok nan drolul iloan 5 ran in jermal ko mokta jen ien ronjake eo;
4. Bok juon jeje, ak, ilo kalet, jermal ko jet, nan-jen-nan kwalok enan eo an ronjake **im**
5. Bok jeje ko, ak, ilo kalet eo, kein jermal ko nan bukot mol eo im kalet.

Drolul ko rej jinoin jake manlok abnono elon eddo an kein kamol ak eddo ko an men ko rej walok ibben kein kamol im bok jabdrewot an abnono.

Koba in kilok eo an melele ko

Iloan 5 ran in jermal ko jinoin nan juon ien lemanlok ronjake, kwe im Ra eo enaj kilok nan jet ian aolep kajjitok ko edredrelok jen ran eo im menin aikuij bedbed ion kajjitok ko bwe kwe ak Ra eo ej jinoin jermal ilo ronjake kein.

Juon eo ej ronjake enaj kejbarok jabdrewot drolul bwe ewotlok nan bokake ibben menin aikuij jen kwalok mol in kajjitok ak menin aikuij ilo ronjake ko ilo ejelok melim eo jet drolul.

Jemen-Jinen jimwe ilo ronjake

Kwo naj lelok jimwe nan:

1. Ewor ajri eo nejim ej kwalok ilo ronjake ko;
2. Kebellok ien ronjake nan aolep; **im**
3. Ewor enan eo an ronjake, kabukot mol eo, im kalet im bojak nan kwe ilo ejelok wonen.

RON IN KALET KO**34 CFR §300.513**

HAR §8-60-67

Kalet eo ro rej ronjake

Juon ri ronjake eo ej kalet ion jabdrewot ian ajiri eo ej bok FAPE enaj bedbed ion kamol ko im iakwelel bwe en kaju mottan nan FAPE.

Ilo ial ko ej bok juon ial in kakure (einwot “ejanin dredrelok an IEP Team”), juon ri ronjake enaj bukot bwe ajiri eo ejanin bok FAPE wot elane katakin ko rej kojorran:

1. Erumwij ibben jimwe eo an rijikuul eo nan FAPE;
2. Jela ko rej karumwij ibben jimwe nan bok konan ilo komon in kalet wonmanlok ijo emoj keboje an FAPE nan ajiri eo nejim; **ak**
3. Ejelet ajiri eo nan be jorran eo an juon tokjen jelalokjen.

Ejelok menin aikuij rej walok ilon remaron ukoti nan kejbarok juon ri ronjake jen karok Ra eo nan bokake ibben menin aikuij ilo katakin wonake jekjen in eo an Lal kakien iumin Part B an IDEA (34 CFR §§300.500 jen 300.536).

Lore juon rijikuul eo ej bed ie ilo juon jikuul in kabun, ak nan wonmamlok ijo ilo juon jikuul in kabun, jikuul in kabun eo ejab maron kwalok nan jimwe in ijo jen ro rej ronjake elane ra eo ejab kotolok nan katak kin eddo in nan kamol bojak eo an FAPE nan rijikuul eo.

Jenolok in kajjitok nan juon ien lemanlok ronjake ko

Ejelok ilo katakin wonake jekjen eo an Kien eo lolap kakien iumin Part B an IDEA (34 CFR §§300.500 jen 300.536; HAR §§8-60-55 jen 8-60-81) remaron oktak nan kejbarok iok jen komon juon jenolok ien lemanlok abnono ion juon kajjitok in jenolok jen juon ien lemanlok abnono emoj karoke.

Kabukot im kalet bojak eo nan kabillok ro jet im aolep otemjej

Ra eo, elikin an jako jabdrewot make kalikar enan, enaj:

1. Keboj bukote im kalet ilo ien lemanlok ronjake ak kirluk nan Lal eo an jipejel jelalokjen kabillok ro jet; **im**
2. Komon men ko rej kabukot im kalet ko rebellok nan aolep.

KAJJITOK KO**ELIKTATA IN KALET; KAJJITOK; ETALE JENOLOK EO****34 CFR §300.514**

HAR §8-60-68

Eliktata in ronjake kalet eo

Ilo kalet eo komon in ien lemanlok ronjake (edrelon juon ronjake eo mottan nan katakin jermal) ej eliktata, botab bwe jabdrewot drolul ejelet ilo ronjak (kwe ak Ra eo) enaj kir kalet eo ikijen boklok juon ian menin jermal, einwot an walok iumin taitol ***Aolep Jermal ko, Edrelon len eo Me nan Karok Jermal kein.***

LAJRAK EO IM WAWEIN RONJAK IM ETALE KO**34 CFR §300.515**

HAR §8-60-69

Ra eo enaj kamol bwe en jab lonlok jen 45 kalanta ran ko elikin an jemlok eo an 30-kalanta-ran eo ejjet nan erom bebe ilo kwelok ko ***ak***, einwot an walok iumin taitol ***Kajimwe nan 30-ran ilo kalanta ilo ien bebe ko***, en jab rumwij jen 45 kalanta ran elikin jemlok an wawein kein:

1. Juon jemlokin kalet ej kabukot ilo ronjake ko; ***im***
2. Juon kape eo an kalet in ej jilkinlok nan kajojo ro ilo drolul ko.

Juon eo ej ronjake enaj jake men eo alikar me ej laplojk juon ien likin 45-kalanta-ran eo ejjet ej walok ilon ijo kajjitok an kajojo drolul (kwe ak Ra eo). Kajojo laplok eban ella jen 45 kalanta ran ko. Nan lemnak kin juon laplok, juon eo ej ronjake emaron jelet men kein:

1. Men ko rebwod rejelet eo ej kalaplok ien eo me juon rijikuul eo jelalokjen ej rumoj ien nan kalaplok;
2. Kajojo maron ko an drolul nan bobrae kajjitokin nan juon kadrimwojlok;
3. Elane ej rumwijlok kajjitok ej jen ri kajjitok eo, ne ri kajjitok eo elon an maron nan jelet bojak mokta jen nan komon juon ien ronjake;
4. Men ko ebwod rejelet men ko rejakkar kajjitok nan juon bar juon ien;
5. Men ko an IDEA 2004 im HAR 8-60 nan likjorjor juon men eo ebidroro nan opij ko bwe en jake manlok; im
6. Ijellokin aer lelok kajjitok for juon ien eo aitok enaj kejon men eo ewalok kien ilo jiban an ro rej drelon ilo drolul kein.

Ri Ronjake ro reban kolla juon ien eo aitok nan juon ronjak, ijellokin bojak ibben juon men eo ekaitoktok limo un eo ak juon men eo ewalok nan eo ekilep im reaikuuji.

Ri Ronjake ro remaron uak ilo jeje nan kajojo kajjitok nan juon eo aitok. Jabdrewot uak remaron drelon kabukot mol eo im ikilok eo einwot nan etke emon eo ej driwojlok. Jabdrewot uak enaj erom juon ian men kein rewalok. Elane juon aitoklok ej kolla, ri ronjake enaj kakon juon ien ekaal nan ronjake im kojelaik drolul ko ilo jeje eo an ran eo.

Kajojo ronjake enaj komon ilo ien im enaj bok jikin bwe ej un eo elap kojerbal nan kwe im ajiri eo nejm.

Ejelok ilo HAR 8-60 (HAR §§8-60-56 nan 8-60-81) bwen bobrae kwe jen komon juon jenolok in ien lemanlok abnono eo ilo juon ial eo me ej jenolok jen ien lemanlok abnono eo emoj komone.

AOLEP JERBAL KO, EDRELON IEN KO ME NAN KOMONI JERBAL KO

34 CFR §300.516

HAR §8-60-70

Aolep

Jabdrewot drolul (kwe ak Ra eo) ejab erra ibben ro rej bukot im kalet ilo ien wonmanlok kin ien ronjake ko (edrelon juon ronjak eo mottan nan katakin jermal) ewor jimwe nan boklok juon an aolep jermal ilo kautiej nan wawein bwe ear bed ilon in nan ko an ien lemanlok ronjake. Jermal ko remaron boktok ilo juon Lal ekajet an maron kakien (juon Lal ekajet bwe ewor maron nan ronjake wawein an jekjekin) ak ilo melan eo jikin ekajet of the United States ilo ejelok men ko rejelet nan wonen ilo oktak ko.

Ien Ejabwe

Drolul ko (kwe ak Ra eo) ej boklok jermal ko emaron wor 30 kalanta ran ko jen ran eo kalet in ri ronjake ro nan komone juon an aolep jermal.

Koba in jermal ko

Ilo jabdrewot jermal ko jabdrewot, jikin ekajet:

1. Boklok enan ko an opij eo ilon ej wonmanlok;
2. Ronjak ko ekoba menin kamol ilo kajjitok ak ilo kajjitok eo an Ra eo; **im**
3. Bedbed in kalet ion elon an kein kamol im kollaik jiban bwe jikin ekajet kwalok jimwe eo.

Iumin jimwe eo jekjek, jikin ekajet jiban enaj drelon ro rej kolla ilo jikuul in kabun ko rej kolla wonen jaan jelalokjen in jiban.

Maron eo an jikin ekajet eo elap

Jikin ekajet eo elap an United States ewor maron eo nan kakien ion jermal ko boktok iumin Part B an IDEA ilo ejelok men en ejelet nan wonen ilo oktak ko.

Kakien in jermal ko

Ejelok in Part B an IDEA kotobal ak kadriklok jimwe ko, jermal ko, im keboj belloko eo iumin U.S. Jemenae, Ri Amerika ro ewor Utamwe in Jermal an 1990, Taitol V eo an Jiban Jermal eo 1973 (Jekjen 504), ak jet kien ko an iolap kejbarok jimwe ko an rijikuul ro ewor aer utamwe, botab bwen naj komon aolep jermal iumin kien kein kabukot jiban bwe ej bar belloko iumin Part B an IDEA, ien lemanlok jermal ko kwalok ilon enaj kajjeon nan jonan wot juon laplok einwot aikuji elane drolul eo ej komon jermal iumin Part B an IDEA. Melele ko bwe kwon maron lon bojak in bello iumin jet kien ko bwe ekoba ibben men ko woj ebelloko iumin IDEA, botab aolepeir, nan bok jiban iumin jet ian kien, kwonaj maron jinoin kojerbal kebellok opij ko ilon keboje iumin IDEA (wanjonok., ien ronjake lemanlok abnono ko; bebe ko bokmantak, koba bebe ko ilo kwelok; im jenolok in ien lemanlok ien ronjake jermal ko) mokta jen kajulok nan mwon ekajet.

RIJIKUUL EO REJ LIKIT IEN LEMANLOK ABNONO IM RONJAKE KO REJ KOTAR WOT**34 CFR §300.518**

HAR §8-60-72

Botab einwot keboj ilal iumin taitol **JERBAL NE RIJIKUUL RO EJ KATAK IBBEN RI UTAMWE**, mae juon ien lemanlok abnono ej jilkin nan jet drolul, torein bebe ko rej wonmanlok ilo ien en, im ilo ien en kotar nan kalet eo jabdrewot men ejenolok ien lemanlok ronjake ak jikin ekajet eo ej wonmanlok, ijellokin kwe im Ra eo ej erra ijellokin, ajiri eo nejim enaj likit leo/lio ijo jelalokjen eo an ej bed ie.

Elane ien lemanlok abnono ko rejelet juon kajjitok nan jinoin drelon ilo jikuul in kien, ajiri eo nejim, ibben kajjitok eo am, enaj likit ilo ien jikuul an kien makitkit nan ien kamoj aolep einwot wonmanlok.

Elane ien lemanlok abnono ejelet juon kajjitok nan jinoin jiban ko iumin Part B an IDEA nan juon rijikuul eo me ej ella jen maron jiban iumin Part C an IDEA nan Part B an IDEA im eo ejelok bellok nan Part C jiban ko kinke rijikuul ewor oktakin jilu, Ra eo ejab aikuij men ko nan keboj Part C jiban ko nan rijikuul eo bwe en boke. Elane rijikuul eo ej kabok bellok iumin Part B an IDEA im melim eo am nan ajiri eo nejim nan bok jipejel jelalokjen im mottan jiban ko nan men eo moktata, inem, men eo ejanin dredrellok kotobar an wonmanlok kein, Ra eo enaj bojak kin jipeljel jelalokjen im mottan jiban ko me rejab oktak (men ko me kwe im Ra eo ej erra ilon).

Elane juon ri ronjake eo ilo juon ien lemanlok ronjake men ko rejtake ibbam bwe juon oktak an ijo emoj likit im ejimwe, bwe ijo emoj likiti enaj keak einwot ajiri eo nejim ien ej bed ilo jelalokjen ijo ajiri eo enaj bed wot ilo ien kotar nan kalet eo jabdrewot jenolok in ien lemanlok ronjake ak jikin ekajet ej wonmanlok.

RO REJ JERBAL ILO JIKIN EKAJET IM WONEIR**34 CFR §300.517**

HAR §8-60-71

Aolep

Ilo jabdrewot jermal ak wonmanlok ko boktok iumin Part B an IDEA, jikin ekajet, ilo an maron, naj nebar un ko rellap ri jermal ro rej jermal ilo jikin ekajet wonen einwot mottan wonen nan kwe, elane kwo anjo (boke).

Kinke ej komon in bebe in Kwelok im Konono ko rej an maron nan jemen im jinen im Ra eo nan na mejlan wawein kein im komon erra ko nan bebe, ri jermal ro an jikin ekajet eo ej aikuij bok konan ilo bebe in kwelok im konono meeting ejab jimwe nan kajojo drolul. Ne kwoj kalet nan an wor am rikonono en walok im bok konan ilo bebe in kwelok ko ak konono ilo kwelok, ri konono eo elon wonen kwoj kollaik emaron jab rollok wonen ak elibobo ikijen Ra eo.

Ilo jabdrewot jermal ak wonmanlok rej boktok iumin Part B an IDEA, jikin ekajet eo, ilo an maron, enaj nebar un ko rellap rikonono eo ej bok wonen einwot mottan eo wonen ko nan komon bwe Lal eo an Opij eo an Jelalokjen, Ra eo, nan kollla wonen jen eo rikonono eo am, elane rikonono eo am: (a) ej komon juon abnono ak jikin ekajet ej bok un kein bwe jikin ekajet en bukote ej komon kojak kake, ejelok unin, ak ejelok bedbedin; **ak** (b) wonmanlok nan komon elikin an komon juon men eo erre eo ej erom bajjok, ejelok un, ejelok bedbed; **ak** Ilo jabdrewot jermal ak wonmanlok boktok iumin Part B eo IDEA, jikin ekajet, ilo juon kalet, naj nebar men ko ewor tokjeir nan rikonono ro rej kolla einwot mottan eo an wonen ko nan juon men eo ilon me Lal eo Opij eo an Jelalokjen, Ra eo, nan kolla jen kwe ak

rikonon eo am, elane kajjitok eo am nan juon ien lemanlok ronjake ko ak karumijlok un ko rellap an jikin ekajet ear walok nan jabdrewot men eo ebwod, einwot nan jorran, nan jelet men ko ejelok unin im karumijlok, ak nan ejelok tokjen an laplok wonen eo jermal ak wonmanlok (ronjake).

Nebar wonen ko

Juon jikin ekajet elon unin an rikonono ro rej kolla einwot lajrakin:

1. Wonen ko enaj bedbed ion jonan eo ewor tokjen ilo kabijuknen eo me jermal ak wonmanlok ilon nan jouij im tokjen eo jiban eo komoni. Ejelok ramolok ak enaj jermal ilo bwini wonen ko rej lelok.
2. Wonen rikonono ejab nebar im mottan wonen enaj korollok wonen ilo jabdrewot jermal ak wonmanlok iumin Part B an IDEA nan jiban komon elikin juon jeje lelok an kolla ej komon nan kwe elane:
 - a. Wonen eo ej komon ibben ien eo lelok jen Kakien 68 eo an Kien ko lolap an Aolep Jermal ak, ilo jekjek an juon ien lemanlok ronjake ak Lal-Ijo rej etale, ilo jabdrewot ien elon jen 10 kalanta ran ko jinoin lemanlok mokta;
 - b. Wonen eo ejab boke ilon 10 kalanta ran ko; **im**
 - c. Jikin ekajet ak opij eo ilon an ro rej ri ronjake bukot bwe jiban eo ejemlok boke jen kwe eo ejab lon kallimur nan kwe jen lelok eo wonen.

Mene jonan eo, juon eo ej kautiej an rikonono ro rej kolla im mottan ko wonen remaron komon nan kwe elane kwoj wonmanlok im kwar komon jimwe ilo likakelok wonen ko.

3. Wonen ko rejab naetan mottan ko nan jabdrewot kwelok an IEP Team eo ijoke kwelok eo ej komon einwot juon tobrak juon opij eo elap wonmanlok ak jikin ekajet eo ej jermal.

Wonen ebareinwot ejelok nebar nan konono einwot an walok iumin taitol **Konono**.

Juon bebe ilo kwelok, einwot kwalok iumin taitol **Bebe in Wonmanlok**, ejab keak juon kwelok ekar eo einwot juon tobrak eo an opij eo ilon ro rej ronjake ak jikin ekajet jermal, im ebareinwot ejab keak kin opij eo ilon ro rej ronjake ak jikin ekajet jermal nan un ko an ri konono ro rej kollaik aikuji.

Jikin ekajet eo ej kadriklok, einwot jimwe, oran eo rikonono im men eo woner rej bed iumin Part B an IDEA, elane jikin ekajet ej kabukot bwe:

1. Kwe, ak rikonono eo am, ilo ien en ial in jermal eo ak wonmanlok, ejelok unin karumwij eliktata in bebe eo an oktak ko;
2. Oran ko an wonen rikonono ro ijellokin maron eo nan elon an nebar ilo ejelok unin kallaplok awa ko aer elaptata ilo jukjuk in bed eo nan eja jiban ko jen rikonono ro an un ko rej einwot maron, ijino eo, im jermal eo;
3. Bok am ien im kamol in jiban ko rej jermal ear lollaplok einwot men eo ej jermal ak wonmanlok; **ak**
4. Ri konono eo ej konono ikijem ejab keboj nan Ra eo ejimwe melelen ilo ien wonmanlok kajjitok in kojela einwot kwaloke iumin taitol **Ien Lemanlok Abnono**.

Ijoke, jikin ekajet en jab kadriklok wonen elane jikin ekajet eo ej bukote bwe Ra eo ejelok unin karumijlok jemlokin bebe an jermal ak wonmanlok ak ekar lon juon jorran iumin katakin wonake eo rej aikuji eo Part B an IDEA.

JERBAL KO NE KATAKIN RIJIKUUL EO EUTAMWE**MARON EO AN JIKUUL EO MAKE****34 CFR §300.530**

HAR §8-60-75

Un ko redrik-nan-un ko relap ej walok

Jikuul eo make enaj katakin jabdrewot men eo emake nan jekjekin ion juon case-by-case basis when determining whether a change of placement, komon ilo karok ibben men kein ilal aikuij ko mottan ko nan katak, ej jimwe eo nan juon rijikuul eo ewor an utamwe eo ejorran juon ian men ko an mwil ko rijikuul ro.

Aolep

Nan kolaplok bwe rej bareinwot bok einwot jermal nan rijikuul ijo ejelok utamwe, jikuul eo make enaj, nan en jab lonlok jen **10 ran in jikuul ko** ilo juon elajrak, emakit eo juon rijikuul eo ibben juon eo eutamwe eo me ej kojorran juon men eo rijikuul ej komone jen lio/leo ien eo ewalok jikin eo nan juon jimwe in jermal eo enaj oktak jela eo an ijo ej bed ie, joko jet, ak kobojrake.

Torein juon rijikuul eo ewor an naninmij has been removed from his/her current placement for a total of **10 school days** ilo eja jikuul yio, Ra eo enaj, torein jabdrewot ran ko an ijo emoj kamakiti ilo bwe jikuul yio, keboj jiban nan aitok in rej aikuiji iumin taitol **Jiban ko**. Kamakit eo elonlok jen 10 lolaplok ak ran in jikuul ko ilo eja jikuul yio eo ej juon oktak in ijo jabdrewot (lale taitol **Oktak eo an ljin Kinke eo an Katak in Emakit**).

Koba in maron

Elane mwil ko bwe en kojorran nan ko an rijikuul kin komon ko ejab juon men eo alikar nan rijikuul eo eutamwe (lale taitol **Ewalok jekjek in**) im karok eo katakin emakit enaj laplok **10 lorlok ak laplok eo ilo ran in jikuul** ilo juon jikuul yio, jikuul eo make enaj kajjitok ibben katakin jermal ko nan rijikuul eo ibben juon riutamwe ilo eja manit in im nan eja ien einwot enaj nan rijikuul ilo ejelok utamwe, botab bwe jikuul eo en maron keboj jiban ko nan rijikuul eo einwot kollajrak iumin **Jiban ko**. Rijikuul ro me rej uwaan IEP Team eo ewalok jidrikin oktak ko jela ko rej bed ie nan einwot jiban.

Jikuul eo make enaj lajrake jorran in emakit eo (lale melele ko ilal) an juon rijikuul eo ewor utamwe jen ijo current educational placement for up to 10 consecutive school days pursuant to HAR Chapter 19 (HAR §8-19-7). Elane jorran ko rej emakit, ibben dron ilo jabdrewot jinoin ran ko an katakin kobojrak ak kamakit, elaplok 10 ran in jikuul ko, jorran eo enaj emakit enaj komon juon oktak eo an jikin eo wot elane rej kamakit komon juon wawein kinke:

1. Mwil in rijikuul eo ej komon einwot nan mwil in rijikuul eo ilo jinoin jorran ko bwen tobar ilo an ettor kin kamakit; im
2. Koba in men kein, einwot drettan nan kajojo ro rej emakit, aolepen wonen in ien rijikuul eo ej kamakit, im kebak eo an emakit kein juon nan bar juon.

Jorran in emakit enaj ilo ekar ibben HAR §8-19-7, edrelon jimwe eo an rijikuul eo nan wonmanlok in jab jako ilo jikuul eo nan ien eo dredrelok in tobrak nan HAR §8-19-7 (a) ejelok an aikuij.

“Jorran ko romakit” melemen emokaj driwojlok an juon rijikuul nan jikuul ilo juon eo ejidrimkij kinke komon eo an rijikuul eo ej kwalok juon men eo erre, emokaj jorran nan men ko kwoj loe an make ak ko jet, ak rijikuul eo elap komelim einwot nan komon jomakajin kamakit an rijikuul eo eaikuiji nan bobrae jimwe an jet rijikuul ro nan lor aer jela in anemkwoj jen laplok in tarbok.

Jiban ko

Ra eo enaj keboj jiban ko nan aolep kein an juon rijikuul eo ibben juon riutamwe im juon rijikuul eo ejelok an utamwe eo emoj kamakit jen leo/lio jen ijo ear bed ie nan **10 ran in jikuul ak driklok** ilo jikuul yio. Rijikuul eo emaron keboje ibben juon oktakin jela in kalet (einwot juon pepa in jermal ilo moko, jermal ko, pepa ko an kilaaj) im jiban ko enaj keboj ilo juon jermal eo ekadru im oktak jela ko rej likiti.

Juon rijikuul ewor an utamwe eo me ej kamakit jen ijo rijikuul eo ebed ie nan an lonlok **jen 10 ran in jikuul ko ilo juon yio** im mwil ko me ejab juon menin kenono an rijikuul eo ewor naninmij ibben (lale taitol **Kakolle in lajrak eo**) ak eo me ej kamakit iumin jipejel makitkit ko (lale taitol **Jipejel makitkit**) enaj:

1. Wonmanlok nan bok jelalokjen in jiban (elon bellokin FAPE) bwen einwot nan kamaron rijikuul nan wonmanlok nan bok konaer ilo aolep jelalokjen in makitkit, ijoke ilo jet wawein ko (bwe enaj juon jermal in oktak ko jela ko rej bed ie), im nan kadrelok iman kwelok ko kin kotobar ko rej bed ilikin rijikuul ro an IEP; **im**
2. Boke, einwot jimwe, juon jermal in mwil in jerbale, im mwil ko ejelet jiban ko im oktak ko, me rej ejake nan kenan kake jorran in mwil bwe en jab bar walok again.

Elikin an juon rijikuul eo ewor an naninmij emoj kamakit jen leo/lio ien ej bed ie nan **10 ranin jikuul** ilo eja yio in jikuul en, im **ne** ej bed nan kamakit ej nan **10 ranin jikuuk** ilo juon kumi ak driklok **im** ne emakit eo ejab juon oktak an men ko emoj likiti (lale melele kein ilal), **inem** jikuul eo make, ilo kenan ibben ilo juon yio an rijiban ro, ewalok aitok eo nan eo me jiban ko rej aikuiji nan kamaron rijikuul nan wonmanlok nan bok konaer ilo aolep jelalokjen in makitkit, ijoke ilo joko jet, im nan lemanlok kwelok kotobar eo ijo ilikin rijikuul ro an IEP.

Elane kamakit eo ej ukot juon ian jikin kein (lale taitol **Oktak eo an Ijo Kinke ej Katakkin Emakit**), rijikuul ro an IEP Team eo ej kalikar jimwe in jiban ko nan kotlok rijikuul eo nan wonmanlok nan bok konaer ilo aolep jelalokjen in makitkit ko, botab ilo bar joko jet (bwe enaj juon jermal in ukok kin jela eo ej bed ie), im nan kadreklok iman kwelok ko ewor kotobar ko nan drorlok ibben rijikuul ro an IEP.

Elane emakit eo elaplok jen 10 ran in kenono ko day ilo eja yio in jikuul im ej juon jorran eo emakit, **inem** jikuul eo make, ilo kennan ibben lokin juon yio eo an rijiban ro, kwalok aitokin nan eo me ej jiban im aikuij nan kotobrak rijikuul eo nan wonmanlok nan bok konan ilo aolepen jelalokjen in makitkit, ien en me ilo bar joko jet, im nan etale manlok kwelok ko kotobar rej bed ie inaboj in rijikuul ro rej IEP.

Kwalok lajrakin

Ilo ejelok jorran ko rej emakit, iloan **10 ran in jikuul** eo jabdrewot kalet nan oktak ijo juon rijikuul eo ewor utamwe kinke jorran ko an men kein an rijikuul eo ej komon, Ra eo, kwe, im jet kein kamol ro uwaan eo an IEP Team eo (einwot kwalok jen kwe im Ra eo) enaj etale aolep kamol in enan ilo pepa ko an rijikuul eo, edrelon rijikuul ro an IEP, jabdrewot rikaki rej lale, im jabdrewot kamol in enan ko keboj jen kwe nan kalet:

1. Elane komon in kajjitok ear jelete jen, ak ewor juon eo ej kaju im aitok nukin nan, rijikuul eo ewor an utamwe; **ak**

2. Elane komon in kajjitok rej kaju tobrak an Ra eo ewotlok nan kojerbal rijikuul ro an IEP.

Elane Ra eo, kwe, im jet rikamol ro an rijikuul eo an IEP Team eo ej kwalok bwe ejabdrewot ian wawein kein rej ioni, komon ko enaj kwalok nan juon ien eo ewalok an rijikuul ro elon aer utamwe.

Elane Ra eo, kwe, im jet ro uwaan rikamol eo an rijikuul ro an IEP Team eo ej kwalok bwe komon in kajjitok eo ear kaju tobrak an Ra eo ewotlok nan jermal ibben IEP, Ra eo enaj bok jomokaj in jermal nan keboj men ko rejako.

Un ko nan riutamwe eo juon eo ej kwalok an rijikuul eo eutamwe

Elane Ra eo, kwe, im jet jimwe in ro uwaan eo an IEP Team kalet bwen komon juon ien komelele eo an rijikuul eo eutamwe, IEP Team enaj jabdrewot:

1. Komon juon makitkit in mwil in jermal, ijoke Ra eo elon komon juon makitkit in mwil in jermal mokta ilo mwil bwen tobrak ilo oktak ko rej likit ien, im kein jermal juon mwil jeleti karok nan rijikuul; **ak**
2. Elane juon mwil ejelet karok eo edredrelok, etale karok ko an mwil eo ejeleti, im ukot e, einwot menin aikuij, nan kenan kin mwil.

Botab einwot an walok ilal iumin taitol **jipejel wawein**, Ra eo enaj kojeblak ajiri eo nan ijo ej bed jen eo me ajiri eo ear emakit jene, ijoke kwe im Ra eo en erra nan juon oktak eo ej likit einwot mottan eo ukote mwil eo ejelet karok eo.

Jipejel jekjek ko

Ne aet ak jab mwil eo en juon kakalle eo ajiri eo nejim ej utamwe, jikuul eo make enaj kamakit juon rijikuul nan an bed jidrik nan men ko jet ian jela ko rej bed ie (kwalok jen IEP Team eo) en jab lonlok jen 45 ran in jikuul ko, ne ajiri eo nejim:

1. Ebok kein manman (lale melele ko ilal) nan jikuul ak ewor juon kein mwijmwij ilo jikuul, ion melan eo an jikuul, ak ilo un ko relap an jikuul iumin maron eo an Ra eo;
2. Melele ko ewor ak jermal ko emoj kamo uno (lale melelen ilal), ak wia ko ak kajjitok kin men ko rej wiakake eo juon kotobar ko (lale melelen ilal), ilo jikuul, ion jikin jikuul, ak makitkit ko an jikuul iumin maron eo an Ra eo; **ak**
3. Ewor jorran in enbwinn (lale melelen ilal) ilonin jet armij ilo ien ej jikuul, ion jikin jikuul, ak ilo juon makitkit an jikuul iumin maron eo an Ra eo.

Melele ko

Kotobar ko melelen juon uno ak jet ial ko ralikar iumin jikejul I, II, III, IV, ak V ilo jekjen 202(c) an Kotobar ko ikijen Jermal (21 U.S.C. 812(c)). “Kotobar ko” ebareinwot drelon juon uno ak ial ko einwot melele jen I nan V ilo Jepta 329, Hawaii ej Katak ilo Jermal, Juon wot ilo Kotobar Ial kin Jermal.

Uno ko rojokkar melele ko juon kotobar eo; botab ejab drelon juon kotobar eo bwe ej kamol eo am ak jermal iumin tel eo an melim in ro rej jermal ilo jikin ejmour ak bwe ej lukkun an ak jermal iumin jabdrewot ian maron iumin Maron kein ak iumin jabdrewot ian kebojak eo an Kien eo Ilon. HAR 8-19 ej komelele “Mo ko an Uno” einwot ial ko, an make, jake, men ko rekar, komon, jermal, wia ak boklok, eo me rej kamo iumin Jepta 329, Hawaii ej Katak kin Kien im Jepta 712, part IV, Hawaii ej Katak kin Kien.

Lukkun jorran enbwinn eo ewor melele lelok nane “lukkun jorran enbwinn” iumin perakorap (3) eo jabjekjen (h) eo jekjen 1365 eo taitol 18, United States Makitkit eo.

Menin Kojorran ewor melemen lelok nan kein “kauatata” iumin parekorap (2) eo jinoin jabjekjen (g) eo jekjen 930 eo taitol 18, United States Makitkit. HAR 8-19 melele ko “kein kojorran” einwot juon kein jermal eo ej make wot jela jinna im un ej nan ion enbwinn ko rejorran ak mij. Wanjonok eo einwot kein jermal ko edrelon botab ejelok jonok nan juon tork, takor, batorbolae naib, juwijbwilet naib, bwolakjak, jilak jat, bill, matol nakol, ak jet kein kotorak bwe en lukkun jorran enbwinn ak mij.

Kojela

Ilo ran eo Ra eo ej komone kalet nan juon emakit bwe ej juon oktak an ijo emoj likit an ajiri eo kinke ej jorran eo juon ian numba eo an rijikuul eo ej komon, Ra eo enaj kojelaik iok kin kalet, im keboj iok ibben juon katakin wonake kojela.

OKTAK EO IJO EMOJ LIKIT KINKE KATAKIN EO EMAKIT

34 CFR §300.536

HAR §8-60-81

Kamakit eo an ajiri eo eutamwe jen ijo emoj likit ajiri eo nejim ej juon **oktak eo ej likit** ne:

1. Kamakit ej nan elonlok jen 10 jonoul rain ilo ekar eo; **ak**
2. Unin emakit tobrak ko elon jen10 ran in jikuul ko ilo juon jikuul yio.

UN EO AN JIKIN

34 CFR § 300.531

HAR §8-60-76

IEP Team eo ej kwalok jako jet ian jela ko emoj likit nan kamakit bwe ren **ukoti eo ej likit**, im kamakit iumin taitol ***Koba maron*** im ***Jipejel wawein***.

KAJJITOK EO

34 CFR § 300.532

HAR §8-60-77

Aolep

Kwo maron karok juon ien lemanlok abnono (lale taitol ***Ien Lemanlok Abnono Wawein***) nan kajjitok juon ien lemanlok ronjake ko elane kwojab erra ibben:

1. Jabdrewot kalet ko rejelet jikin ko komon iumin katak kein me remenin aikuij; **ak**
2. Jekjek kein rej walok einwot juon lajrak iumin taitol in ***Kakalle in ej Walok***.

Ra eo enaj karok juon ien lemanlok abnono (lale taitol ***Ien Lemanlok Abnono Kein woj***) nan kajjitok juon ien lemanlok ronjake eo elane ej tomak bwe ej wonmanlok ien eo jikin eo ajiri eo nejim ej kojelaiki einwot nan tobrak ilo jorran nan ajiri eo nejim ak nan ro jet.

Maron eo an ro rej ronjake

Eo ej ronjake kin kwelok ko rej aikuij walok iumin **Jenolok in ro rej ronjake** enaj komon ien lemanlok ronjake im komon juon bebe. Ro rej ronjake remaron:

1. Kojeblok ajiri eo nejim eo ewor utamwe nan jikin eo jen eo me ajiri eo nejim ear kamakit ne ro rej ronjake emoj komon bwe emakit ear juon jorran eo ej menin kenan iumin taitol **Maron an Jikuul eo Make**, ak bwe mwil eo an ajiri eo ear juon men eo ej walok nan ajiri eo nejim ej utamwe; **ak**
2. Komon juon oktak an ajiri eo emoj likit ibben juon riutamwe nan juon jimwe jermal ko jet an jelalokjen eo likit en jab ella jen 45 ran in jikuul elane ro rej ronjake rej kwalok ke ej wonmanlok wot ijo emoj karok ajiri eo nejim ej komonmonlok einwot nan tobrak ilo jorran nan ajiri eo nejim ak nan ro jet.

Ronjake kein ilo pepa emaron eliji, elane Ra eo ej tomak ke ej jeplak an ajiri eo nejim nan men eo ekaal jikin eo ekilep einwot nan tobrak ilo jorran nan ajiri eo nejim ak nan ro jet.

Jabdrewot ien kwe ak Ra eo ej komon juon ien lemanonlok abnono nan kajjitok einwot juon kein ronjak, juon ronjake eo enaj ba bwe kwelok an aikuij kein ej komlet iumin taitol **len Lemanolok Abnono kin Pepa kein, Ronjake ilo len Lemanolok Abnono**, botab einwot karok:

1. Ra eo enaj karok nan juon ien eo emokaj nan wonmanlok ronjake kein, eo me enaj komon iloan **20** ran in jikuul ko an ien ronjake eo kajjitok ej komon im enaj tobrak ilo juon un eo elap iloan **10** ran in jikuul elikin ien ronjake eo.
2. Ijellokin kwe im Ra eo ej erra ilo jeje nan likiti ilo kwelok, ak erra nan kojermal kein jermal ko, juon bebe ilo kwelok enaj ien iloan **7** ran ko ilo kalanta eo ej bok kojela nan ien lemanlok abnono ko. Ronjake kein enaj wonmanlok ijellokin wawein emoj an uak nan kamol an kajojo drolul iloan **15** kalanta ran ko an pepa ko juon ien lemanlok abnono ko.
3. Ien ko emoj kallajrak nan kiloke an men ko rej walok im kajjitok ko enaj driklok jen 5 ran in jermal ko im enaj itok jen ro rej ronjake ilo kwelok mokta jen ien ronjake eo.

Kwe ak Ra eo enaj kir kalet eo ilo juon ien eo emokaj ilo lemanlok konan ko ilo juon wot ial einwot nan kalet ilo jet ien lemanlok ien ronjake eo (lale taitol **Kirlok**).

JIKIN EO ILO TOREIN KIR EO

34 CFR §300.533

HAR §8-60-78

Torein, einwot kwalok ilon, kwe ak Ra eo enaj likit juon ien leman abnono eo mottan nan katakin wawein ko, ajiri eo nejim enaj (ijoke ne kwe im Ra eo ej erra ilo wawein ko jet) ebed wot ilo juon ien eo ekadru jet jelalokjen eo emoj karok ijo ejanin moj konan eo an ro rej ronjake, ak nan ne ej jako ien eo emoj kamakiti einwot keboje nan im kwalok iumin taitol eo **Maron an Jikuul eo Make**, eo me walok jinoin.

KEJBAROK KO RIJIKUUL RO EJANIN WOR BELLOK NAN JIPEJEL JELALOKJEN IM MOTTAN JIBAN KO**34 CFR §300.534**

HAR §8-60-79

Aolep

Elane ajiri eo nejim ejanin wor bellok nan jipejel jelalokjen im mottan jiban ko im jorran juon men eo rijikuul ej komone, botab Ra eo ear jela (einwot an walok ilal) mokta kin mwil bwe ej boktok kin katakin jermal ilo ien an walok, bwe rijikuul eo ewor an wor an utamwe, inem ajiri eo enaj kwalok jabdrewot menin kejbarok ko rej walok ilo kojela in.

Bedbed eo kin jela eo nan katakin wawein ko

Ra eo enaj lemnak nan an wor jela ko bwe ajiri eo nejim ej juon rijikuul eo nejim ibben juon eo eutamwe elane, mokta makitkit eo bwe en boktok kin katakin ko ilo jermal ko rej walok:

1. Kwar ba kin kajjitok ilo jeje nan opij ko tellokeir im rej bok eddo in jikuul eo an rijikuul eo, ak nan rijikuul eo an ajiri eo nejim, bwe ajiri eo nejim ej aikuiji jipejel jelalokjen im mottan jiban ko;
2. Kajjitok eo am ilo pepa eo ej mottan men ko elon nan jipejel jelalokjen im mottan jiban ko iumin Part B an IDEA; **ak**
3. Rikaki eo an ajiri eo am ak Ra eo make ej kwalok uak in kajjitok kin juon karok eo ikijen mwil eo ej walok by ajiri eo nejim kaju nan ro tellokeir ilo opij eo an jikuul eo an ajiri eo ak nan bar jet ro rej eddo ilo Ra ko kajojo.

Ijellokin

Ra eo ejab lemnak nan an wor einwot jela in elane:

1. Kwojab maron dreton iloan kajjitok eo an ajiri eo nejim ak drike jipejel jelalokjen jiban; **ak**
2. Ajiri eo nejim enaj kajjitokin im walok nan an jab maron erom rijikuul kin utamwe iumin Part B eo an IDEA.

Wawein ko bwen dreton ne ejelok bedbed in an jelalokjen

Elane ej jino nan bok katak kin jonok nae ajiri eo, Ra eo ejelok jelalokjen bwe ajiri eo ej juon rijikuul eo ewor utamwe einwot an walok ilon iumin taitol in jikin ilal **Bedbed eo jelalokjen nan katak mwil ko** im **Men ko tolkeir**, ajiri eo nejim enaj kebeloke nan katakin jonok ko bwe ren dreton nan rijikuul ro ejelok aer utamwe ro rebojak nan lale mwil ko.

Ijoke, ne juon kajjitok ej komon nan juon pepa in kajjitok an ajiri eo nejim ilo torein me ajiri eo nejim ej dror jiban nan katakin jonok, kajjitok ko enaj komon ilo juon ien eo emokaj kitien.

Nan ne kajjitok ko ej kab jemlok, ajiri eo enaj berwot ilo jela eo emoj likiti kwalok jen jikuul eo elon an maron, eo me emaron kobaik karumij ak koboajak ilo ejelok jiban in jelalokjen.

Ne ajiri eo nejim ej kwalok ke ej juon jikuul ewor an utamwe, boke iloan kolmenlokjen ilo enan jen kajjitok eo komon jen Ra eo, im enan eo keboje jen kwe, Ra eo enaj keboje jipejel jelalokjen im mottan jiban ko ilo lajrak ko ibben Part B an IDEA, ekoba katakin ko ejelet an walok ilon.

EMAKIT NAN IM JERBAL KIN KIEN KATAKIN IM RA EO AN EKAJET EJ KAMARON

34 CFR §300.535

HAR §8-60-80

Part B eo an IDEA ejjab:

1. Opij eo ejab maron kenan kake kin juon men eo jorran ejelet jen juon rijikuul eo eutamwe nan jimwe in maron ko; **ak**
2. Kobojsrak kien katakin an Aelon eo im ra eo an ekajet ej kamaron jen an katak kin aer eddo ibben eo ejelet nan pepa ko an Lal im Aelon eo ewor kien nan jorran ejelet jen juon rijikuul eo eutamwe.

Wonen eo ej walok

Ne Ra eo ej kwaloke juon eo ej komon jorran ejelet jen juon rijikuu eo eutamwe, Ra eo:

1. Enaj kamol bwe kape ko an rijikuul eo ej ber ilo jipejel jelalokjen im katakin men ko rewalok rej ejebloklok nan kajjitokin jen maron ko nan ro rej jermal ilo opij ko bwe ren kwalok kin jorran; **im**
2. Enaj komon kape an rijikuul eo ilo jipejel jelalokjen im katakin kwaloke ijoke nan men ko relaplok im melim jen FERPA.

MENIN AIKUIJ NAN JUON WOT JIKIN JEN JEMEN-JINEN RIJIKUUL RO ILO JIKUUL IN KABUN KIN IJO AOLEP ELAP WONEN

AOLEP

34 CFR §300.148

HAR §8-60-27

Part B eo an IDEA ejab aikuiji Ra eo nan kollaik wonen jelalokjen, ijellokin jipejel jelalokjen im mottan jiban ko, an ajiri eo nejim ibben juon eo eutamwe ilo jikuul eo me ejab an kien ak kein jermal ko ne Ra eo ej komon FAPE ebellok nan ajiri eo nejim im kwoj kalet jikin eo nan rijikuul eo nan jikuul eo ejab an kien ak kein jermal ko. Ijoke, Ra eo enaj kakobaik ajiri eo nejim ibben aolep ro me raikuij ber ilo enan ko iumin Part B menin aikuij ko rejelet rijikuul ro emoj aer likit ir jen jemeir-jineir ilo juon jikuul eo ejab an kien iumin 34 CFR §§300.131 nan 300.144 im HAR §§8-60-21 nan 8-60-27.

Karollok wonen nan jikuul ko ejab an kien eo emoj likiti

Ne ajiri eo nejim ej bareinwot bok jipejel jelalokjen im mottan jiban ko iumin maron eo an Ra eo, im kwoj kalet nan kadrelon ajiri eo ilo juon jikuul eo ejab an kien ilo an jinoe, kilaaj ko redrik, kilaaj ro reritto jikuul ilo ejelok melim ak kenanlok jen Ra eo, juon jikin ekajet ak juon ri eoron enan enaj aikuiji Ra eo nan karol wonen nan kwe nan wonen eo bwen drelon ne jikin ekajet eo ak ri ronjake ro rej bukote bwe Ra eo ear jab komone FAPE kebellok nan ajiri eo ilo juon ien eo emoj an ijino bwen drelon im bwen ber ilo jikin eo ejab an kein eo ejimwe. Juon ri ronjake ak jikin ekajet enaj bukot ijo kwar likiti nan an jimwe, jekron ne ejab ber ijo eo ejab ion ijo tobrak ko an Lal eo ej kajjeon nan jelalokjen kebojak jen Ra eo.

Nan juon rijikuul eo ej wonmanlok ilo jikuul in kabun eo emoj likit ie, ijo emoj an kwaloke juon jimwe eo emoj likit jen ro rej ronjake ejab maron komon elane jikuul in kabun eo ej kotlok an Ra eo nan kamemel ej juon eddo nan kamol men kein an FAPE an rijikuul eo.

Ien ronjake eo enaj kajjitoklok nan karollok wonen men ko elon wonen juon eo ittino im emoj dror, ekoba jipejel jelalokjen im mottan jiban ko, iloan 180 ran ko nan an drelone ilo jikuul in kabun ak kein jermal ko. (Lale melele ko relaplok iumin jepta ***Wawein nan Jonwe ilo Ebok Men ko rej kejeplak wonen nan Kajojo Jikin ko ilo Kabun ko .***)

Jonok ion karol kolla ko

Wonen ko nan karol wonen ko ej kwalok ilo perekorep ilonin enaj driklok ak jab tobrak:

1. Elane: (a) Ilo juon ian men kein kio elap an IEP kwelok bwe kwoj aikuij bed ilo jinoin nan am kamakit ajiri eo jen jikuul in kien ko, kwar jab kenanik ro uwaan IEP bwe kwojab konan likiti itok jen Ra eo nan bojak in FAPE nan ajiri eo nejim, ekoba ba kajjitok eo am im kwoj jinoe nan kadrelone ajiri eo ilo juon jikuul in kabun ko ilo an lap wonen; ak (b) Ej aikuij jonoul ran in jermal (ekoba jabrewot ien ko an kien bwen walok ion juon ran in jermal) jino nan kamakit an ajiri eo jen jikuul in kien eo, kwar jab lelok enan ilo kojela nan Ra eo an bwen melelelok;
2. Elane, ejino nan kamakit an ajiri eo nejim jen jikuul in kien eo, Ra eo ej keboj jinoin enan kein ilo kojela nan kwe jinoin nan etale ajiri eo nejim (ekoba juon enan an un kein an mein etale kein eo ekar jimwe im lon unin), botab kwar jab komon an wor bellokok nan rijikuul nan am etal kajjitok ko; **ak**

3. Ilonin juon jikin ekajet eo ej kabukot bwe jermal ko am ren ejelok uneir.

Botab, wonen ko remaron in na karole:

1. Eban driklok ak kinaklok nan wotlok nan keboj keboj ne: (a) Jikuul eo ej bobraeiki iok jen lelok kojela in; (b) Kwojanin bok kojela eo nan eddo eo bwen bojak ilo kojela einwot an walok ilon; ak (c) Jekjek rot in ibben menin aikuij kein ilon remaron einwot ilo ber ilo kauatata nan ajiri eo nejim; **im**
2. Emaron, ilo an jab jikin ekajet eo jab erra ak ejab melim nan ibben ro rej ronjake kajjitok ko, eban driklok ak liakelok bwen jab totrak nan keboj aikuij kein ilo kojela ne: (a) Kwojab maron jeje ilo kajin pelle ak aikuij jiban; ak (b) Jekjek rot in ibben men kein rej einwot men ko rej menin kamijak nan ajiri eo nejim.

EMAKIT EO AN JIMWE KO**EMAKIT AN JEMEN-JINEN JIMWE ILO DRETTA AN AOLEP**

34 CFR §300.520

HAR §8-60-74

Ne juon rijikuul eo ewor utamwe ibben kotobar drettan eo 18, aolep jimwe ekar nan ro tellokeir iumin Part B an IDEA im HAR 8-60 kamakit nan rijikuul, elane rijikuul eo ej kalikar nan eo ejab kate/janiknik in kalet jonok iumin kakien an aelon eo. Ne jimwe ej kamakit nan rijikuul eo eritto, Ra eo enaj wonmanlok nan keboje jabdrewot kojela kol aikuij jen IDEA im HAR 8-60 nan aolep rijikuu im Jemen-Jinen.

Awaii Eo ej Etale Jerbal §§302A-491 nan 302A-498 keboje rijikuul ro roritto ibben jilu (3) jelalokjen in kalet-komone jimwe:

- len ko emoj karok nan juon rijerbal kaju juon (tore) maron an ro ilo jikin ekajet nan jipeljel jelalokjen nan komone jelalokjen eo kwalok ilon leo/lio ilo etair;
- len ko emoj of karok nan jelalokjen eo iten na ainikien juon ritto rijikuul eo emaron likjab kalet-komon jonok nan komon jelalokjen kalet nan maan/kora; ak
- len eo emoj karok nan juon eo ej bok eddo, ej komon jen jikin ekajet, nan juon ritto in rijikuul eo me ej kalet-komon jonok nan komon jelalokjen kalet an leo/lio.

JET IAN MENIN JIBAN KO

<p>Community Children's Council Office 4680 Kalaniana'ole Hwy., TB1A Honolulu, HI 96821 Telephone: (808) 305-0695 Website: http://www.hawaiipublicschools.org/ParentsAndStudents/SupportForParents/Pages/CCC.aspx</p>	<p>Leadership in Disabilities & Achievement of Hawaii 245 N. Kukui St. , Suite 205 Honolulu, HI 96817 Telephone: (808) 536-9684 Website: www.ldahawaii.org E-mail: info@ldahawaii.org</p>
<p>Hawaii Disability Rights Center 1132 Bishop St., Suite 2102 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 949-2922 Toll Free: (800) 882-1057 Website: www.hawaiidisabilityrights.org E-mail: info@hawaiidisabilityrights.org</p>	<p>Legal Aid Society of Hawaii 924 Bethel Street Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 536-4302 Toll Free: (800) 499-4302 Website: www.legalaidhawaii.org</p>
<p>Hawaii Families as Allies P.O. Box 1971 Aiea, HI 96701 Telephone: (808) 682-1511 Website: www.hifamilies.org E-mail: hfaa@hfaa.net</p>	<p>Mediation Center of the Pacific 1301 Young Street 2nd floor Honolulu, HI 96814 Telephone: (808) 521-6767 Website: https://www.mediatehawaii.org E-mail: mcp@mediatehawaii.org</p>
<p>Hawaii State Bar Association Alakea Corporate Tower 1100 Alakea Street, Suite 1000 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 537-1868 Website: https://hsba.org E-mail: webinfo@hsba.org</p>	<p>Special Parent Information Network 1010 Richards Street, Room 118 Honolulu, HI 96813 Telephone: (808) 586-8126 Website: www.spinhawaii.org E-mail: spin@doh.hawaii.gov</p>

Ne kwoj aikuij jiban ilo bok melele kin jekjek in ewalok ilo pepa in, ak nan kape an pepa in, jouij im ikir nan lajtrak in ilo Ra eo an Jelalokjen opij ko:

<p>OAHU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Central (808) 622-6432 • Honolulu (808) 733-4977 • Leeward (808) 675-0384, -0335 • Windward (808) 784-5940 <p>KAUAI: (808) 274-3504</p> <p>OPIJ AN LAL EO: (808) 307-3600</p>	<p>HAWAII:</p> <ul style="list-style-type: none"> • East (808) 974-4401 • West (808) 323-0015 • North (808) 775-8895 • South (808) 982-4252 <p>MAUI: (808) 873-3520</p> <p>MOLOKAI / LANAI: (808) 553-1723</p>
---	--

Opij ko im Kien an Awaii, Taitol 8, Ra eo an Jelalokjen, Jepta 60 (Wawein ko juon Anemkwoj in Jimwe Aolep Jelalokjen nan juon Rijikuul ibben aon RiUtamwe) im Jepta 34, Kejbarok an Jelalokjen Jimwe ko im Ittino an Rijikuul im Jemen im Jinen rar kebellok ion rej Drilepen Jelalokjen webjait: <http://boe.hawaii.gov>